

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben na. noz. nérdva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékire postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 13.

A nemzet első ébredése.

Még a mai, mindent novelláló korban sem fásult el annyira az emberek szive, hogy meg ne dobbanjon néha a rég elmúlt időknek egy-egy szent emlékére, hogy át ne melegedjen ezen emlékek hatása alatt.

Vannak emlékek ma is, rég letűnt napoknak emlékei, melyek oly erővel bírnak, hogy fél század után is bele tudnak markolni az ember szívének belsejébe, lelkének lelkébe, s hatásuk alatt a mai szürke kor embere abba hagyja lázas munkáját, melylyel kenyerét hajhássza, elfeledi aggodalmát, melyek közepette vagyónát növeli, félve dobja blazirtságát, mely által lelkét pusztítja, s ama szép nap hatása alatt ünnepet ül a jelenben, hogy vissza gondolhasson a múltba. Elábrándozik a régi emlékeken, át érzi ama napok lelkesedését, megittasul a jellemek nagysága, fenséges voltától, melyek akkor irányítottak, lelkesítettek, s lángra tudtak gyújtani egy egész nemzetet.

Nagy idők — — — nagy emberek! Szülői a mai kornak, mai embereknek, látjátok-e életünket? — van-e örömetek benne?

Ti megálmodtatok egy szép jövőt s feláldoztatok magatokat a mi jövőnkért, hogy dicső legyen az és boldog örökre. És mi? Mi sóhajtva gondolunk vissza a ti múltokra, mely dicső volt, felséges — — s melynek nem következik párja dicsőségben, nagyságban — soha.

Szakadó esőben dermesztő hidegben állottak a népek ezrei Pestnek piacán,

s a világ egyik legnagyobb szellemének szavai szerint teszik le a nagy fogadalmat:

A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk,
Hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Nagy nap volt az!

A nemzet legnagyobb költője zengte el lantján azt, amit a nemzet szive érezett, de kifejezni nem tudott, a szent esküt, egy jobb jövő zálogául; a nemzet legnagyobb írója öntötte szavakba azt, amit a nemzet lelke epedve óhajtott, a szabadság követelményeit, s a legnemesebb ifjúság a nemzet szívének-lelkének megtestesülése, esküdött a költővel, lelkesült az íróval és esküje és ideáljáért megtudott halni később, tudott adózni piros hő vérével.

Ott állott *Petőfi* az egybegyűlt ezerek felett s lelkesedésének tüzeben feleskette nemzetét a szabadság völegényének. Ott volt *Jókai*, ki aranytollával megírta proklamációját, melyben követeli a legdrágább ékszereket az új arának, sajtó-szabadságot — egyenlőséget — felelős kormányt — népképviselőket — közös teher viselést stb.

S ott állott a lelkes ifjúság, mely kész volt vérével is kivívni azt, amire a költővel esküdött, amit az íróval megörökített.

Nem tanakodtak akkor sokáig. Még hangzottak a légben a nagy eskü szavai, s már a szabad sajtó első terméke kézzel-kézre járt, a honfi dal és a proklamáció szövege.

Más nap már felállott a nemzetőrség, de repültek a kétfejű sasok a hivatalok-ról, eltűnt a fekete-sárga szín, fényárban uszott még a nádori palota is.

Annyit vivott ki a nemzeti tiszta lelkesedés egy napon, mint más nemzetek évtizedeken át és nem folyt egy csepp vér sem, még csak a kereskedések kirakatai is nyitva maradtak.

Márczius 15-ike maga a legnemesebb forradalom volt, melyben megkapta a rég nélkülözött jogot a nemzet, anélkül, hogy csak haja-szála is meggörbült volna, bárátnak, vagy idegennek.

Nem akarjuk szemünket a jelenre fordítani, ne zavarja az összehasonlítás az ünnep lelkesedését, maradjunk e napon a *tegnapnál* s feledjük a *mát*.

Legyenek e czik befejező szavai, nagy írónk szavai, ki át élte e dicső napot.

»A menydörgés azt mondja: le térdeidre ember — az Isten beszél.

A nép szava is megdördült e napon és azt mondta: föl térdeidről rabszolga, a nép beszél.

E nap, e szó tett bennünket szabadokká.

Tartsátok tisztetben e napot, melyen a nép szava először megszólalt. Márczius 15-ike az; írjátok föl szíveitekbe és el ne felejtsetek.

A magyarok Istenének esküdtek apáink, hűen tiszteljék az unokák az Istent, kire az apák esküdtek, ki az apákat nagy dolgok végbe vitelére segítette, hogy mi vele tartván, ő is velünk tartson s védjen erős karja.

Pálffy Béla.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Márczius 15-én.

Írta: KISS REZSŐ.

Halhatatlan rokonságunk!
> Márcziusi dicső ifjak!
Harcban hogyha jó sort vágunk
S kardunk alatt rózsák nyílnak:
Tétek a legfőbb érdem
S az örömmek szép tavasza!
Nem eszúztatok gyáva térden:
Által bugott a >vasvérten
Az a dörgés . . a szent . . az a:
> Talpra magyar hi a haza!

Kárpátoknak bérez falátul,
Adriának szép tükréig
Sirt az ármány rut-galádul
Hogy a felhő rásóttélik. . .
Mása volt a korhadt fáknak
Sápadt, mint a vén fák moha,
Hallván hangját egy országnak:
A villámok sirba vágna,
Szörnyű ármány, rut mostoha!
> *Itt az idő most vagy soha!*

Dörg a villám és utána
Fölérez a haza szive. . .
Ébred hazánk s hősök hada
Egytől egyig mind hű hive. . .
S mély álmukból fölébrednek
Csodálkoznak a századok. . .
Ágyu tűznek, száz, veszélynek,
Gyermek és agg bátran mennek. . .
Győz a hőhad fél a zsarnok!
> *Rabok legyünk vagy szabadok!?*

Hajh de köztünk éledt ármány
Szégyenünk láng! Ugy lobog . . oh!
Ködbe borult a szívárvány
A nemzei szent lobogó!
És elájult jó anyánkat,
Már eltemették a gazok! . .
De fölsírtak s im feltámadt. . .
Ápoljuk-e szent hazánkat!?
Vagy öljük meg a bánatokat?
> *Ez a kérdés választatok!?*

• *A magyarok Istenére esküszünk!*
— Halld meg Isten fogadásunk s légy velünk!
Szent hazánkat enyészetnek,
Bár bűn s pokol vállat vetnek,
Nem engedjük soha át! . .
Mindenségnek édes atyja!
Szent kegyed oh el ne hagyja
Ezt a magyar szép hazát! . .

A mi pénzarisztokratánk.

Írta: KINCS ISTVÁN.

Manapság legnagyobb hiba, ha valaki közönséges embernek születik. Kérdezik talán, ki a közönséges ember? Hát olyan teremtmény az Uristennek, ki csak akkor numerál, mikor a népszámlálók házról házra járnak. Ki csak akkor botlik valami hivatalos perszonába, mikor az adóját pontosan leszurkolja, kit három liter bor sem tud annyira kihozni a sodrából, hogy másba legalább valami koczapárba erejéig belekössön; kinek annakokáért még az istennyila is elkerüli a háza táját. Mert hát, mint mondják — az is csak toronyba út legszívesebben. Szóval, kiről manapság nem beszélnek, az a világ szemében igazán elveszett — közönséges ember.

És mi közönséges emberek voltunk mindannyian, az egy Sándor barátunkat kivéve.

Különös! pedig csöppet se vállott ki formára nézve közülünk, mondám mákszemnyi föltűző se volt rajta. Volt hivatala, az nekünk is volt. Volt bajusza szakálla, de kinek ne lenne az manapság? Nem járt fiakeron, no de gyalog jártunk mi is. Nem dorbézolt, nem lármázott, aranyakért se mondott volna programmbeszédet s lám! róla mégis mindenki beszélt.

A hol látták, szalutáltak neki. Vele szemben, még a drabant is füle hegyére csapta a

A békés blokád.

Tegnap békés híreink megerősítést nyertek a mai nap folyamán. Oroszország terve, hogy Kréta szigetét zárják körül a nagyhatalmak hajói, 6000 gyalogost (minden nagyhatalom 1000—1000 embert küld) szállítsanak partra s azok szép szerével, vagy ha kell karddal állítsák helyre a békét és rendet a szigeten, megvalósul; mert — mint Bécsből táviratilag jelentik, *valamennyi nagyhatalom hozzájárult*, tehát, amiről tegnap még kételkedtek, Franciaország is.

E blokádnak békés jellegét pedig az a rendkívül fontos körülmény adja meg, hogy ugyancsak *Oroszország indítványára* a nagyhatalmak hajóival együtt részt vesznek Kréta körülzárolásában — a görög hajók is.

Vassos ezredes csapatával mi lesz? e perczben még nem tudjuk. Valószínű azonban, hogy ha a görög hajókat maguk közé fogadják a nagyhatalmak, akkor a görög sereget is társul fogadják Kréta elfoglalásának és békéltetésének munkájában. A plebiszcitum (népszavazás) tervét ugyan nem fogadják el a nagyhatalmak, tehát egyelőre autonomiát kap Kréta, de nem sokára követni fogja azt az annexió, a sokat zaklatott szigetnek Görögországhoz való csatolása.

Hogy pedig Kréta blokádja már tul van a tervezetés stádiumán, elég bizonyosság reá az a tény, hogy a *85. (stájer) ezrednek egy zászlóalja tegnap a triestzi kikötőből — Krétába indult.*

A nap folyamán vett értesüléseink különben a következők:

A krétai kérdés megoldása.

Bécs márczius 13. (Saját tud. táv.) Oroszország indítványára a nagyhatalmak utasították a krétai tengernagyot, hogy Görögország is részt vegyen a Kréta körülzárolásában. Ez a békés megoldás mindenütt kedvező hangulatot keltett.

Az osztrákmagyar Monarchia Kréta szigetén.

Trieszt, márczius 13. (Saját tud. táv.) A 85-ik számú gyalogezred egy zászlóalja ma reggel elindult Krétába. A hír tehát mely miatt ezelőtt pár nappal a »Wiener Tagblatt«-ot lefoglalták, mégis igaznak bizonyult.

Olaszok Krétában

Genua, márczius 13. (Saját tud. táv.) Két olasz ezred parancsot kapott, hogy indulásra készen álljanak. — Az ezredeket valószínűleg Krétába viszik a blokád végrehajtására.

Angolok tüntetése a görögök mellett.

London, márcz. 13. (Saját tudósítónk táv.) A Sz. Jammes Hallban tegnap nagy gyűlés volt, melyen a görög kormány eljárását helyeslőleg tudomásul vették s bizalmat szavaztak. A gyűlésen több képviselő is jelen volt.

Görögország készülődése.

London, márczius 13. (Saj. tudósít. táv.) Görögország összes haderejét mozgósította. Potfuból ma újra nagyszámú katonaság érkezett Athénbe.

Felkelők harcza.

Athén, márczius 13. (Saj. tudósítónk táv.) Billioti angol consult Krétából visszahívták. Herakleionban a fölkelők Spenaloga várát elkezdték ostromolni a feletti dühökben, hogy Hierapetint megbombázták.

Igazságügyi mizériák.

Az igazságügyi tárczáról a mult napokban irt cikkünkben magát a költségvetést vettük bírálat alá, most néhány égető igazságügyi kérdéssel foglalkozunk, melyek mind ugyszólván halaszthatatlan teendők. Az általános vita folyama alatt ugyanis a képviselőház számos ügyvéd és volt bíró tagjainak nagy része ugy látszik jobban, jobban el van foglalva proviziós ügyekkel, mint a jogszolgáltatás fejlesztésével. Az ideai budget tárgyalása alatt sajnosan tapasztaltuk a jogügyi szellem meddségét s a jogélet mindeu jelentékenyebb részére kiterjedő beszéd hiányát, különösen áll ez a jelen tárczánál, hol az általános vita alatt csupán egy képviselő merte beadni a keserű lapdacokat

a miniszternek, de az utána felzuduló vihar a többi netalán flöszólni akarót is hallgatásra kényszerítette.

Mindenekelőtt az *általános polgári törvénykönyv* hiányát kell megemlitenünk, mely napról napra égetőbbé válik. Az igaz, hogy Franciaország példáját nem követhetjük, hol a »Code Napoleon« négy év alatt elkészült, mert nálunk 7—8 féle nemzetiség és ugyanannyi vallás felekezet régi törvényei és hagyományából igen nehéz összeállítani azt a magánjogot, mely mindegyiket egyaránt kielégítse, de a kiegyezés harminczadik évében már tehettek volna legalább is annyit, hogy a legfontosabb részeket kodifikálják.

A *birói függetlenség* tekintetében, jóllehet a magyar birói kar a legértelmesebb, legképzettebb és legöntudatosabb testületeink egyike, mégis sok esetben ki van téve, a befolyásolhatóság veszélyének különösen mióta megvan a joga a miniszternek, hogy a per befejezése előtt magához kéretheti az aktákat.

Csak azt említjük meg e helyen, midőn például a holtközi törvényszéknél, br. Bánffy miniszterelnök saját nézeteit reá akarta oktrojálni a kuriára egy hozandó döntvényben.

Az esküdtszéki bíróságnál pedig az egész országot megbotránkozattá annak idején, midőn a Bartha-Wekerle féle sajtótárgyaláskor, a Wekerle terembe léptekor az esküdtek felkeltek és meghajoltak a »kegyelmes« ur előtt. A Szemecz-féle esettel sem akarunk ez alkalommal bővebben foglalkozni, de bizonyos, hogy ezek az esetek nem igen emelték a bíróság tekintélyét.

Az is nagy baj nálunk, hogy a perek csodálatra méltó módon szaporodnak. Nem kevesebb, mint *két millió keresetet* indítottak a mult év folyamán Magyarországon s ezt a szörnyü tömeget *hetedfélezer ügyvéd* látta el. Itt lenne az ideje behozni a »numerus clausus«-t az ügyvédekre nézve, nálunk is, mint Ausztriában. Ez a töméntelen per pedig minden előmozdit csak egyet nem, az ország vagyonosodását.

E perlekedésben különben főrésze van a nagykereskedőknek és gyárosoknak, kik a kis iparosokat és kereskedőket, ha a fizetési határnapon nem fizetnek, haladéktalanul beperlik.

Az igazságügynek olyannak kell lenni mint a jó órának, sem sietni, sem késnie nem szabad. De nálunk ez utóbbi ellen nagyon is sok kifogás tehető.

Bűnügyek, rendes perek letárgyalása legjobb esetben is 2—3 évig tart, de néha 7—8 évig is.

Sok kifogás emelhető az *ügyvédi kar* egyrésze ellen is.

tenyerét. Mi inponált benne annyira az embernek, meg nem tudnám mondani, hiszen ha alapjában veszem, másba se különbözött ő tőlünk, minthogy otthon a lakásán hatalmas Wertheim kassza állott.

Mi, tetszik tudni csak a bugyelárisunkban hordoztuk egész vagyonunkat s abban is fenye kevés volt kivált a hónap vége felé.

Hanem Sándornak szörnyeteg pénzsiffonérja volt. Csakugyan volt-e szüksége rája, azt hát nem tudom. Százszor is nyelvemre került már a kérdés, minek is egy magunk fajta embernek az ilyen vaskolosszus? Hanem mindig torkomon rekedt a szó. Hiszen manó vigye, mit avatkozom én más ember dolgában? Miattam szerezhet még akár másodikat is!

Pedig hát a kassza, az szurt szemet a világnak is. Hogy úgy tisztelték, úgy hordozták minden körben, azt egyedül annak a nem tudom hány mázsás rengeteg butodarabnak köszönhet: pénzarisztokratának tartotta mindenki.

Különös is a világ! Mig a maga zsebében hordozza pénzét, addig alig törődik vele, hanem bezzeg forgatja a szemét, mihelyest más ládájában kezd gyanítani pár aranyat. És Sándor barátunkról komolyan gyanítottak. A kíváncsiság csaknem fölvetett minden embert: mind azt szeretne volna tudni. Ur Isten! hány ezres huzhatja meg magát a mögött a rettentő vas lakat mögött.

Csak aztán nekem hagytak volna legalább békét. De nem. Boldog boldogtalan rám tört.

A mit másutt meg nem tudtak, ezt tölem szeretnék volna kiszedni, hogy hát izé . . . voltaképen hányadán is lehetnek az én barátommal.

A borbély, mikor kését szemem előtt viltogtatta, egyszer csak azt kérdezte:

— Apropo! Mit szól hozzá, uram, a világ azt mongja, hogy Darvas Sándor úr a bankunknál levő összes regále-kártalanítási kötvényeket magához váltotta. Mondják, ezek szilárd bázison állanak, nemde.

— Hogy a manóba ne állának bázison, mikor ma már alig találkozhatni emberrel, kinek rezes orra nem volna — volt türelmetlen válaszom.

Az én emberem fölbigyesztette ajakát. Szavaimat alludálásnak vette, mert köztünk legyen mondva, az ő orra is viritott akár a bazsaróza piros pünkösdi napján.

Majd meg a mamák botlottak szegény Sándor barátunkba. Ott is nekem támadtak:

— De kérem — attakirozott egy több hajtású rózsát — hát nem égbekiáltó bűn az, hogy ilyen ember nőtlen marad? Tessék elhinni, boldoggá tudna tenni egy szívet. Ugyan mennyit vehet be évenként?

— Már mint szíveket?

— Menjen, maga kiállhatatlan ember.

Odább állottam. Itt meg tulajdon klassziszombeli emberek rontottak nekem:

— Mégis csak hitvány náczio az a Sándor!

— Mi a bajod vele? — kérdém az adó-tárnoktól, ki ezt a kérdést megreszkizotta.

— Mi a bajom; . . . mi bajom vele . . . mintha bizony ahhoz valami rettentő magyarázat kellene? Hát nem elég, hogy hasznavehetetlen ember az ivásban meg a ferblizésben:

— Vagy úgy:

— Igen is, vagy úgy. Pedig a gézengúz-nak, hadd lám csak mindjárt kibököm, mekkora tőkéje is rejlik a Wertheinban . . . no segítsd már megmondani:

— Segítse a hóhér! — törtém ki méltatlankodással.

Tudtam ez sül ki belőle. Akárhol kezdik, a vége mindig csak a Sándor pénze meg az én tanuskodásom. Nem is lehet máskép; a világ szentül megesküszik rá, hogy könyökig vajakalok mindennap barátom aranyaiban. Úgy látszik, minden éhes ember azt hiszi, hogy a másik torkig jóllakott és csak ő éhezik egyedül.

Ámbátor jelen esetben csak jómagam voltam a kiválasztott. Mindenki csak tölem kért és várt utbaigazítást. Mi ezimen? azt csak a jóságos Ég tudná megmondani.

Hiszen hogy jó barátok vagyunk, annyi szent igaz. Sokat járunk össze. Hanem azért Isten látja lelkemet, annyira még nem vittem, akarom mondani álmomban se jutott volna eszembe, hogy pénze után tudakozódjam. Minden vagyok, csak kíváncsi nem. Pedig ha az emberek sokat veszekeznek velem, utóvégre még belém üt a kíváncsiság nyavalyája.

A sok kédezősködés fölkellette érdeklődésemet. A Poncziusát is! hát Sándor igazán olyan gazdag volna? Könnyen meglehet. Szél

Az ügyvéd szabad keresetre van utalva, nem vár reá sem előléptetés sem nyugdíj, a mindennapi tisztességes megélhetés mellett tehát a jövőről is gondoskodnia kell. Első célja tehát a vagyonszerzés és meggazdagodás. Ha tehát egy ügyvédben az élelmesség, a bíróság tulysulyra vergődik, és tisztán ebből a szempontból fogja fel hivatását ettől a közérdek, jog és igazság önzetlen védelmét nem várhatjuk, csak a kiszípolozást és a haszonlesést.

E tekintetben csak a legutóbbi hetek botrány krónikájára utalunk, mely gyönyörű állapotokról takarta le a fátyolt.

A *börzebiróság* is sok kifogásolni való van. Ez a bíróság jogilag absurd dolgokat megítél csupán azért, mert a formai kellék meg van. Hogy ez az igazságnak nyílt arczulatása azt kétségbe vonni nem lehet. Itt alapos és mélyreható reformokra volna szükség.

Az igazságszolgáltatás *drágaságára* nézve már elmondtuk véleményünket, csak még azt kell felhozunk, hogy a törvények hozásában a külföldi példákat utánozzák nagyon, s a hazai speciális viszonyokat mellőzik. Ez rontja egyéb károk mellett az ország tekintélyét is.

Ezek a legfőbb hibák, az apróbbakat csak némely vidékre kiterjedt — nem is említve. Erdély minisztertől nem sokat várt az ország, de nem is kapott sokat. Tehát nem csalódtok.

A félhivatalosok tollharcza.

Az osztrák és magyar félhivatalosok között megint »krétai« állapotok uralkodnak. Borzasztó tollharczot folytatnak egymással. Pedig alig hogy az első konfliktus szerencsésen befejeződött — olyformán, hogy Bánffy Badenitől alázatos bocsánatot kért. Lehetséges, hogy a félhivatalosok gyűlölködése ismét összeütközésbe hozza a két kormányt egymással. Hogy milyen szenvedélyesen folyik a vita, arról fogalmat nyújt az a hang, melyen innen és onnan egymással beszélnek. Egy bécsi lap például ezeket írja:

»Kikell mondanunk: Mi osztrákok a meghatározottabban és legerélyesebben kikérjük magunknak, hogy ezek a . . . az orrukat mi belénk törüljék. Szomorú volna, ha az efféle szemtelenségek vissza nem utasítanók. Pedig Istennek hála, nem állunk még oly szomorúan, legalább a mennyire a budapesti uraságok szeretnék. Mennyire meg vannak ezek indulva és mély panaszos hangon siránkoznak a mi szabadságunk hanyatlásán! Már egy újabb Solferino, egy újabb Königrätz előtt

látnak bennünket. Minő visszataszító az, ha budapesti liberálisok, az ismert »burzsoák« a megváltó szabadságért szállnak sikra. A pesti klikknél már nem lehet szűkebb lúbb, durvább és korlátozottabb társaságot képzelni, oly kevés benne a a részvét a gyengébbek iránt és oly tudatlan és tájékozatlan a szegény osztályok szükségletei iránt. És még ez mer terrorizálni. Ezek az önző pénzeszsákok, a kik ürültek volna, ha szociálista ellenfeleiket golyóra ítélték volna és akik brutális összes tényeit nem találták eléggé erőseknek és nyersnek velük szemben. Ha azonban mi nálunk minden nagyobb háboruság nélkül, csupán a szavazó cédulák útján nyilvánul a szociálista áramlat elleni hangulat, akkor az már elárulása a szabadságnak. Így néz ki Themis Budapesten, t. i. teljesen vak.»

És ez még szelidebb hang, egy kormánypárti ujságé. Az antiliberalisok, a kik a reichsratban a legnagyobb pártot fogják képezni, már sokkal erősebben polemizálnak, mint azt a következő szemelvény is mutatja:

»Tehát ezek az emberek, a kik egyfolytában a Bokrossy-, Miklós-, Pulszky s csak legujabban a Morzányi féle botrányokat produkálták, irtóznak érintkezni a mi pártunkkal, mely a nép összes osztályait, a társadalom valamennyi rétegét magában foglalja. Jól! De hát kimondta a tisztelt liberális cikkirónak, hogy nekünk közünk van ő hozzá hasonlókhöz? Ugyan ki haragudhatnék meg ránk, osztrákokra — hogy megfordítsuk a botot — ha a kiegyezést egy Bánffyval, a ki levélsíkkasztó és törvényileg üldözött egyén volna, ha magyar miniszterelnök nem lenne, meg nem ujtánók? Mi nem vagyunk gögösek és vakmerők, de sértésnek vennők, ha egy vonalba állitanának bennünket azon emberekkel, a kik ma Magyarországon a hatalmat kezelik.»

Ime ilyen hangon beszélnek ma kiegyezés előtt Magyarország kormányáról Ausztriában. Pedig emlékezzünk csak vissza, hányszor megmentette már ez a kormány odaát Magyarország becsületét!

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 18.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Lehótzky Vilmos és Josipovich Géza.

A kormány részéről jelen van: Erdély. Apróbb elnöki jelentések után folytatták az *igazságügyi tárcza* költségvetésének általános tárgyalását.

Erdély Sándor igazságügyminiszter polemizál Barhával a katonai büntetőtörvénykönyvet illetőleg s megjegyzéseket tesz Schmidt beszédeire. Maga is tudja, hogy a brassói törvényszéki épület nem a legjobb állapotban van, de már is tárgyalások folynak egy új törvényszéki épület felállítására iránt. Részletesen nyilatkozik ezután az ügyvédi rendtartásról. Az ő meggyőződése az, hogy magában az ügyvédi rendtartásban az ügyvédi kérdést megoldani nem lehet, hanem az egész bírói eljárás reformjával kapcsolatosan kívánja a kérdést megoldani úgy, hogy az ügyvéd állása egy a vád és véd ellen, mint a polgári ügyekben teljesen kidomborították. — Majd György Elekkel szemben kijelenti, hogy ő az ügyvédi kart nem sértette. Hogy ezt valóban tette-e, azt a Ház böles ítéletére bizza. — Polemizál ezután Visontai-val, akit arra kér, hogy a bünvádi eljárás életbe léptetéséről szóló törvényjavaslat benyújtását várja előbb meg s azután tegye meg észrevételeit, annyival inkább, mert hisz néhány nap múlva ez úgy is a ház előtt fog feküdni. Ugyanerre kéri a büntetőtörvény revíziójára vonatkozólag is, melyre nézve azonban most már kijelentheti, hogy a feltételes elítélés ebben a javaslatban benne lesz. — Védelmébe veszi ezután az igazságügyi orvosi tanácsost s Visontai támadását erősen visszautasítja.

Visontai. Meg fogom nevezni az egyes eseteket.

Erdélyi miniszter védelmébe veszi a fegyintézeteket, melyeket bátran szembe állíthat a külföldi fegyházakkal. Egész modern berendezésűek a mi fegyintézeteink s azoknak vezetőiről nem szabad oly elítélőleg nyilatkozni, mint Visontai tette, mert ezek közt számos irodalmi szaktekintély van, akiknek szava a külföldön is súlyos bir.

Hogy a mi fegyházainkban — ha nem is keztüös kézzel — de igen humanusan bánnak a fegyenczekkel, arra nézve legjobb szeretné, ha több képviselő meggyőződést szerezne magának. Én — ugymond a miniszter — a legnagyobb szíveséggel rendelkezésükre bocsátom fegyházainkat a tisztelt képviselő uraknak. (Viharos derűtség.)

Még egyszer kijelenti, hogy ő az igazságügy terén a meglévő intézmények fejlesztését, a hiányzókat pótlását tűzte ki céljául s kéri, hogy a költségvetést fogadják el. (Helyeslés jöbblel.)

A dotogi kiadások tételénél

Polónyi Géza a kuriai bíráskodásról szól-

nélkül ugyanis nem mozog a levél. S ha már egyszer a mamák, borbélyok és ferblikompánisták gyanítanak valahol pézt, azt hiszem aligha rejtegetnek csak szecskát.

És no . . . talán nem is ártana valami kis világosságot árasztani abba a tartarozsi sötétben . . . Hitemre mondom, végét akartam vetni annak a rettentő sok intervünek: szerettem volna már egyszer magam is tudni ugyan mennyiben érdemli meg az én barátom a pénzarisztokrata nevet.

Nem volt más mód, meg kellett rohanom. Föltörő argumentumokat készítettem előre is.

Jól emlékezem, pénteki nap volt, hogy bekopogtattam hozzá. Előzőleg egész héten esett az eső. Bús volt az idő, mint valami falusi menyasszony s ez a ború mintha Sándorra is átragadt volna. Ugy nézett rám, akár csak bicskát nyelt volna s azt is az élesebb fajtákból.

— No no s fiam — kezdtem vidoran — szelidítsd meg kicsit azt a kész emberelő formádat! Vagy nem tudod, hogy az ilyen két szükeztendő ábrázat szegény emberhez illik manapság?

— Igazad van, barátom, tökéletesen igazad.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Mit? Hát csak azt, hogy jogom van szomorúan nézni — mondá remegő hangon.

— Ne rémiszt! — kiáltám megijedve — te mersz így beszélni? te, a mi Krözusunk, a mi pénzarisztokratánk?

Keserűen nevetett.

— Hát beszélj már egyszer az ég szerelmére? Mi bajod? mi lelt? játszottál a börszén? megbukott a bank? Vagy más országrendítő csapás van a dologban?

— Ne gunyolj — mondá oly hangon, mely szivemig hatott — nem is ismersz te engem.

— De hogyan is ismernélek, mikor magad akarsz örök rejtély maradni legjobb barátod előtt!

— Azt hittem, nem érdekel más ember balsorsa.

Megragadtam kezét s gyengéden megszorítva szinte szemrehányó hangon vettem oda neki:

— Hát ez a mi barátságunk?

Megindító tekintet vetett rám, mely minden némasága mellett is hangosan esdekelt bocsánatért s rövid szünet után csöndesen vette föl a szót.

— Hallgass meg: nem lesz titkom előtted. Csupa fül voltam s ő halk sóhajjal kezdte:

— Atyám kereskedő volt. Jól birta magát: az emberek azt mondták rólunk, hogy gazdagok vagyunk. Elvégeztem iskoláimat s már jeyben jártam városunk legtekintélyesebb családjának sarjadékával. Oltár elé akartunk lépni. A kertész épen meghozta a virágescokrot, melyet menyasszonyomnak akartam följajlani, mikor a villám leütött. Atyám föbelőtte magát. Rossz emberek fölhasználták jószágát s vagyoniilag tönkretették. A bukás elől a halálba menekült.

S a szerencsétlenség soha sem jár egyedül. Mi nem kerültünk oltár elé. A vendégek

elszélyedtek s a menyasszony atyja részvétellel adta tudtomra, hogy ily körülmények között a szándékolt házasságból természetesen nem lehet semmi.

És én is természetesnek találtam a dolgos, hiszen bukkott ember gyermeke nem hitközhatik adott szóra, szerelemre; az olyan ember számára nem virit boldóság a földön hozzá még édes anyám, az én áldott édes anyám megtört a csapás alatt: súlyos betegségbe esett.

Minden vagyonunkból ez a szekrény maradt meg mindössze. Nem akartam tudni: hadd legyen valami, mi szüntelen bocsülettel fárado atyámra emlékeztessen. Anyám kórházba került, én meg állás után néztem. Minél távolabb akartam lenni szerencsétlen emlékeim színhelyétől: azért jöttem ide. Visszavonult életet éltem, hiszen keresményemből kellett jó anyám betegápolási költségeit fődöznöm, azért nem került másra.

Ma vége szakadt ennek is.

Szegény Sándor barátom pillái alatt csillogó könyvek ólalkodtak. Magam is közelebb állottam a siráshoz, mint nem; annyira elérzékenyültem. Rövid szünetet tartott s azután fájdalomtól megindult hangon folytatta:

— Édesanyám meghalt. A rendes kiadásokhoz most még a temetési költségek is járulnak. Azért láttad a borut homlokomon: nem tudtam, mitevő legyek honnan teremtem elő azt, az összeget. De már meg van: határozottan: eladok valamit.

va, megengedhetlen játéknak mondja azt, hogy a kormány a nagyfotosságu kuriai bíraskodásról szóló javaslatot elvetette. Hát a képviselőház csak arra való, hogy a miniszteri ígéretet regisztrátora legyen — a történelem számára? Felhívja a minisztert, hogy nyilatkozzék, komolyan akarja-e ezt a javaslatot keresztülvitetni. Ne játszunk bujósdit.

A másik, amiről szólni akar, az *uralkodócsalád házasságjáról* szóló külön törvény, mely ma sincs meg. Oly viszasságok merülnek fel, hogy még a pragmatika szankezió is megváltoztathatja ezt — egy áttérés által, a nemzet törvényadta hozzájárulása nélkül. De azonkívül úgy állunk, hogy ma nincs bíró, aki az uralkodó család házasságjoga fölött ítélkezhetne. Ezek a viszonyok oda kényszerítették az *egyetlen magyar főherceget, hogy megtagadta a magyar törvényeket, Bécsben kötötte meg leánya házasságát.*

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy az idegenben kötött házasság által nem lehet és nem szabad az illetőknek a magyar törvény megtagadását tulajdonítani.

Polónyi: Tudomásul veszi az elnöki intést és kijelenti, hogy ő pro futuro beszél. Kéri a minisztert, hogy ilyen esetek elkerülése végett az említett törvényt sürgősen hozza be.

Attér azután a *holt kézről*. A kuriát nem tartja hivatottnak arra, hogy élő törvényt hatályon kívül helyezzen. Csak egy hivatott tényező van erre, a törvényhozás. Hivatalos statisztika kell a holt kézen levő birtokok mennyiségéről. Ő úgy tudja, hogy két millió hold volt azon latifundiumok száma s az alkotmányos idő óta ismét egy millióval szaporodott. Itt van a szociálizmus gyökere. (Zaj a néparton).

Lepsényi Miklós: Hát Németországban hol van a gyökere? Ott nincsenek latifundiumok!

Polónyi: Ily viszonyok közt törhetlen, hogy a kuria egy ilyen törvényt hatályon kívül helyezzen. Felolvassa a holt kézről való törvényt mely szerint sem a görög, sem a római katolikus, se a protestáns, se a zsidó (!?) egyház fekvő vagyont nem szerezhet, sőt zálogba sem fogadhat el.

Miképp lehet e törvény respektálását elérni? A törvényhozás a kuriai hibás döntvényt — fájdalom — hatályon kívül nem helyezheti. De a jövőre vonatkozólag hozhat egy új törvényt, vagy egy törvényt magyarázó határozatot, erre nézve hat. javaslatot fog benyújtani. Kijelenti, hogy semmi körülmények közt *nem járulna hozzá, hogy ez a hat. javaslat csak a katolikusokra vonatkozzék.* Minden egyházra

— S ugyan mit adsz el?

— Ezt az emléket — fejezte be a Wertheim-szekrényre utalva — már küldtem kereskedőrt. Azonnal itt lesz. Csak valamit veszek ki belőle előbb.

Fölkutatta a kulcsokat. Alig birt rájuk akadni. De hogy megkerítette őket, akkor is percekig tartott, míg azt a vaskolosszust megnyitotta. Meglátszott rajta, hogy nem igen nyitogattja: csöpp praxis is volt benne.

Végre megnyílt a nehéz ajtó és Sándor vett ki valamit egyik fiókból: — hervadt virág csokor volt.

Szóltan — nézte. elnézte sokáig. Ki tudja, minő érzések daltak szívében? Én se mertem megtörni az ünnepi csendet: szívem szintültig volt tele.

Ha valaki, úgy én át értettem e jelenetet. Végre fölkelttem, odaállottam eléje s remegő hangon mondtam:

— Sándor! barátod voltam, most is az vagyok — szerető igaz barátod. Kérlek ne vedd meg egy kérésemet.

Kérdő tekintetet vetett rám.

— Fogadd el tőlem a temetési költségeket baráti költségen fejében s ne válj meg egyetlen emlékedtől.

Szóltan meredt rám. Látszott rajta, hogy küzd. De végre határozott. Kezem után nyúlt s melegen szoritotta azt. Ennyiből állott minden köszönete. És énnekem az olyan végtelenül jól esett . . .

A Wertheim szekrény tehát nem vándorolt el és Sándor továbbra is megmaradt a mi Krüzusunknak — a mi pénzarisztokratáknak.

egyformán akarja a törvény tiltó erejét kiterjeszteni.

Végül kijelenti, hogy ő — szemben Visontaiával — abban, ha nem minden nyomtatvány vitetik az *esküdtsek elé*, — nem látja a *sajtószabadság megkorlátozását*. Az apró-cseprő vidéki lapok pletykáit, vagy a revolver-zsurfnalasztika támadásait, mikor pl. a nő becsületét támadja meg, — amely esetben a bizonyítás meg nem engedte, hogy ez az eset nyilvánosan, esküdtsek előtt pertraktáltassék, ez nem válik díszére a sajtószabadságnak. — A sajtószabadság kérdését csak a közérdekkel, a közhivatalnokokkal szemben s nem a magánbecsülettel szemben kell fölvetni. Elvárja, hogy a miniszter nem fogja magát megfélemlíteni. A tételt nem fogadja el s benyújtja határozati javaslatát.

Határozati javaslat.

Tekintettel arra, hogy az 1498. évi 55. t. cz. által a püspökök, főpapok úgy saját személyeikre, mint egyházaik részére világi birtokosok szerzésétől eltiltattak és ezen közjogi tilalom az ugyanazon 1498. évi 65. t. cz. értelmében törvényes sanctióval is el van látva s az 1647. évi 17. tcz. 5. pontja szerint újból megerősítést is nyert, — az 1715. évi 16. t. cz. 5. pontja szerint pedig — a szerzési tilalomnak fentartásával — sőt, a szorosabb megtartására szóló utasítással, csak kivételss esetekre szorítva, a tilalom alóli felmentés egyenesen a Felsőjogkörébe utaltatott és így kétségtelen, hogy püspökök, főpapok, úgy saját személyük — valamint egyházaik javára, világi ingatlan javakat csakis kivételesen és csakis a Felsőjogjövahagyásával szerezhetnek, a legutóbbi időben azonban a m. kir. Curia ezen szerzési tilalmat itéletileg hatályon kívül helyezte s az által az eddig hatályon kívül nem helyezett eltiltó törvények ellenére egy törvénybe ütköző bírói gyakorlatnak vetette meg alapját: a képviselőház utasítja az igazságügy-minisztert, hogy az élő törvények alapján fennálló szerzési tilalomnak tiszteletben tartása czéljából, megfelelő módon, esetleg sürgősen benyújtandó törvényjavaslat útján intézkedjék.

Visontai Soma: Polónyinak a sajtószabadságról minden állítása téves. Olyan esetekben, ahol a büntető törvénykönyv egy nagy részére be akarják hozni az esküdtseket, ugyanakkor azt mondani, hogy a női becsületet nem lehet esküdtsek elé vinni, ez — non sens. Különösen akkor, mikor egész Európa helyesli, hogy ezeknek az ügyeknek az elbírálása az esküdtsek elé tartozik. Hát egy gyilkosság keretében hány családi botrány fordul elő s azért senki se mondja, hogy az nem vihető esküdtsek elé. Ha distinkciókat teszünk az esküdtsek elé tartozó és nem tartozó sajtó-vétségek közt, ezáltal az esküdtseki intézménytől megvonjuk a bizalmat.

Visontai azután az igazságügyi orvosi tanácsról kezd beszélni.

Láng Lajos elnök (ki időközben az elnöki széket elfoglalta): Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy most a kuriai bíraskodás tételét tárgyalják.

Visontai: Tudom, de e tételnél már mások is szölkáltak e tárgyhoz . . .

Elnök: Ismételtlen figyelmeztetem a képviselő urat, hogy most más tételről van szó.

Visontai: Én a Ház engedelmét kérem arra, hogy kitérhessek erre a tárgyra.

Elnök: Tehát meg fogom kérdezni a házat, hogy megengedi-e? (Kiáltások: igen! nem!)

Elnök: Konstatálja, hogy a Ház nem engedte meg. (A zajban alig lehet az elnök szavát érteni.)

Visontai folytatja beszédjét.

Elnök: (hevesen csenget.) Hányszor figyelmeztetem még a képviselő urat? **Megvonom a szót.** (Zaj balfelől.)

Visontai: Hát nem engedték meg?

Elnök: A képviselő ur üljön le. Polónyi képviselő ur kíván szólni. (Visontai leül. Zaj a baloldalon. Kiáltások: Ez nem eljárás.)

Polónyi Géza előbb Visontai szavaira reflektál, azután a házszabályokhoz kér szót. Az elnök eljárása a házszabályok egyenes megsértése. A házszabályok a felmerült eset-

ben szavazást rendelnek, ami nem történt meg. **Elnöki verdiketek itt nem ismerünk.** (Zajos helyeslés balfelől.)

Elnök: A hangok többségéből én úgy vettem ki, hogy a Ház nem engedte meg Visontainak a kitérését. Különb, hogy én csak a házszabályokat akartam szem előtt tartani s pártatlanul akarok eljárni, most elrendelem a szavazást.

Visontai szólásra jelentkezik s nagy zajban kijelenti, hogy kérelmét visszavonja.

Ivánka Oszkár: A házszabályokhoz kér szót s a kérdés feltételéhez szól. Elnöki emnenciációval eldöntött kérdésben új, esetleg az előbbivel ellentétes döntést provokálni nem lehet. A kérdés rosszul volt feltéve előbb is, most is. Hangok zürzavarából többséget kívánni nem lehet és kétféleképen egy dolgot eldönteni szintén nem lehet.

Elnök: Nem arra kérte a Ház határozatát hogy megengedi-e Visontainak a szólást, mert ezt Visontai maga sem akarta — hanem arra, hogy helyesen járt-e el. Ezzel azt hiszi, hogy napirendre lehet térni.

Erdély Sándor igazságügyminiszter: A *kuriai bíraskodásra nézve* kijelenti, hogy azzal *nem lép többé a Ház elé. Az uralkodócsalád tagjainak házasságjáról* törvényjavaslatot fog beterjeszteni.

A *holtkézi* törvények kérdésében az az álláspontja, hogy a holtkez vagyonszerzését tiltó törvények ma is teljes érvényben vannak s ennek a tilalomnak a megszűnését, az országra nézve politikailag és gazdaságilag sérelmesnek tartaná. Ami a kuriának többször említett határozatát illeti, annak az eredménye, minthogy teljes ülésben hozatott, könnyen az lehet, hogy egy fennálló törvényeinkkel ellenkező gyakorlat fejlődik ki. A miniszter figyelemmel kíséri a dolgok fejlődését és ha szükségét látja, majd közbelép. **Polónyi határozati javaslatának mellőzését kéri.**

Polónyi Géza határozati javaslatát visszavonja.

A Ház a tételt elfogadja.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után **Kossuth** Ferencz szólalt fel s indítványára a Ház egyhangulag elfogadta azt a javaslatot, hogy a nemzeti ünnep alkalmából *márczius 15-ikén* a Ház ne tartson ülést.

Ezután **Várossy** Gyulának az osztályországi bérbeadásával kapcsolatban az incompatibilis állást viselő pénzügyi igazgató-képviselő (Polnay, Neumann stb.) ügyében tett multkori interpellációjára megnyugtatólag válaszolt br. **Dániel** Ernő kereskedelmi miniszter.

A feleletet a Ház tudomásul vette.

Márczius 15-iki ünnepélyek.

Holnap hétfőn lesz negyvenkilenc éve a magyar szabadság, a szabadeszmék, a szabadsajtó felvirradásának. Szerzte az országban ünnepet ül a nemzet kicsinyje, nagyja s az ünnepekből Nagyvárad hazafias közönsége, a jövő reménye: az ifjuság is méltó módon kiveszi a részét. Az iskolákban, társaskörökben hazafias ünnepélyeket rendeznek a nagy nap emlékére s az ünnepélyek kimagasló mozzanata a polgárság társasestélye lesz.

Az ünnepélyek egy részének programját már közöltük s így csak azokat közöljük, amelyek még t. olvasóink nem ismernek.

A kir. kath. jogakadémia ifjusága hétfőn déle 5-t 11 órakor tartja meg a hazafias ünnepélyt, a következő műsorral:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: **Örley** Dónes.

2. Szózat. Énekli a jogakadémia ifjusága.

3. A nap méltatása. Tartja: **Krúger** Aladár.

4. »Márczius Idusa.« Irta és szavalja: **Gara**

Ákos.

5. Emlékbeszéd Nagy Sándor felett. Tartja:

Flaskay Dezső.

6. »Előre.« Tóth Klámántól. szavalja: **Szkalák**

József.

7. Emlékbeszéd Rulikovszky Kázmér felett.

Tartja: **Thury** László.

8. Nemzeti dal. Szavalja: **Lukács** Ödön.

9. Hymnus Énekli a jogakadémia ifjusága.

Ugyancsak délelőtt 11 órakor lesz a fő-gymnasium disztermében az »Eötvös önképző kör« ünnepélye.

A községi polgári leányiskola hétfőn délelőtt 10 órakor tartja ünnepélyét.

A főreáliskola ifjúságának »Arany János önképző köre« márczius 15-én délelőtt fél 11 órakor fogja ünnepélyét megtartani a reális-kola tornaesernőjében.

A felső kereskedelmi iskola ifjúsága hétfőn délelőtt fél 12 órakor tartja meg emlékünnepeét a »Csarnok« disztermében.

A nagyváradi községi polgári fiúiskola f. é. márczius hó 15-én a polg. iskola disztermében d. e. 8 órakor hazafias ünnepélyt rendez következő műsorral:

Műsor: 1. »Hymnus« Erkel Ferencztől, éneklé az ifjúsági dalkör. 2. »Megnyitó beszéd« tartja dr. Tóth Mihály igazgató. 3. »Márczius 15-dikének méltatása« írta és előadja a.) Nagy Lajos IV. oszt. tanuló. 4. »Talpra magyar« zenésítette Beleznay Antal, éneklé az ifjúsági dalkör. 5. »Márczius 15-dike, 1848. Petőfitől, szavalja Barna Géza III. oszt. tan. 6. »Hymnus« Kölcseytől, szavalja Braun János III. oszt. tan. 7. A »ledölt szobor« Petőfytől, szav. Margulit János, IV. o. t. 8. A »Hymnus« b.) »Honfidal«, c.) »Magyar dal egyveleg« előadja az ifjúsági zenekar. 9. »Honfidal« éneklé az ifjúsági dalkör. 10. A »bilincs« Petőfitől szav. Mészáros Lajos III. o. t. 11. »Nemzetidál«; A nemzethez; A »rab« Petőfitől szav. Biró Gusztáv III. o. t. Hencz Lajos és Engländer Jenő IV. o. t. 12. A »hazáról« Petőfitől, szav. Szabó Ernő IV. o. t. 13. »Szózat« Egressy Bénitől, éneklé a dalkör.

Az ünnepélyre az érdeklődőket ez uton tisztelettel meghívja.

Az igazgatóság.

A többi alsóbb iskolában is lesznek szép emlékünnepek.

A polgárság ünnepélye hétfőn este 8 órakor lesz a Fekete Sas nagytermében felterítés mellett. Az ünnepélyen közreműködik a zenekedvelők dalárdája is.

A szónoklatok sorrendje a következő:

1. Sulyok István lelkész.
2. Szokoly Tamás.
3. Rác Mihály.

4. A jogakadémia kiküldötte.
5. Az iparos ifjak önképzőkörének kiküldötte.

Az estélyen Hamza Miska zenekara játszik. Az étkezés étlap és tetszés szerint.

A v.-velencei Népkörben hétfőn este 8 órakor lesz az ünnepély a már közölt programmal.

Biharmegye minden nagyobb községében, így Szalontán, B.-Ujfaluban, Margittán, Székelyhídon, B.-Diószegen, Nagy-Létán stb. rendeznek hazafias ünnepélyeket.

*

Márczius 15-ike a községi elemi iskolákban. A községi elemi iskolákban az országos vásárokkal járó nagy forgalomra való tekintettel az országos vásárok hétfő és kedd napjain a tanítás a községi iskolaszék előre látó intézkedéséből kifolyólag szünetel, márczius 15-ike emlékézt az összes községi elemi iskolában tegnap délután ünnepelték.

Az ország czimerével, zászlókkal s nagyjaink arcképeivel díszített tantermekben a Szózat-, Hymnus- és egyéb hazafias dalok és költeményekből álló műsort nagy élvezettel hallgatták a minden iskolacsoportnál szép számban megjelent szülők.

A nemzeti szín szalagos, több helyen diszmagyarba öltözött kis leánykák és fiúk a hazaszeretet szent tüzeit sugározták szemükből a lélekemelő ünnepély hatása alatt, mely ünnepélynek bizonyára maradandó emléket biztosítanak az igazgatók által a gyermekek értelmi fejlettségének megfelelő keretben tartott megnyitó beszédek. Hogy úgy legyen adja Isten!!!!

A »Gazdakör« hazafias ünnepélye. A »Gazdakör« bár még csak fennállásának első esztendejét üli, szintén méltó műsorral illeszkedik az ünneplő testületek közé. A végleg megállapított program ekképen hangzik:

1. Megnyitó beszéd. A Szózat eléneklése után tartja: Kiss Elek.

2. Talpra magyar. Szavalja: Gara Dániel.

3. Márczius 15-ének története. Felolvassa: ifju Krupka Károly.

4. Márczius 15. A Gazdakör részére írta: Bartók Lajos. Szavalja Ludvig Béla.

5. Kossuth Lajos. Alkalmi beszéd 1849-ből, a nagy hazafi halála hetéből: írta és felolvassa Ludvig József.

6. Egy 48-iki költemény a Mátyás huszárokról. Írta Nagy Lajos. Felolvassa Vári Imre.

7. A Hymnus. Éneklé a közönség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 14. A kerületi betegsegélyező-pénztár közgyűlése.

14. A bihari nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

14. A Szépitési egylet közgyűlése d. e. 11 órakor.

15. A velencei »Gazdakör« hazafias ünnepélye esti 7 órakor.

15. A v.-velencei népkör hazafias ünnepélye este 8 órakor.

16. Kath. kör közgyűlése.

17. Katonai lóvásár Nagyváradon.

19. Megyei gyűlés, d. e. 9 órakor.

19. Országos vásár Nagyváradon.

21. A nagyváradi hegyközség alakuló ülése a városházánál.

25—26. A debreczen-nagyváradi villanyvasut közigazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.

Aprilis 1—3. A fősorozás Nagyváradon.

* Reminiscere. Ma van a Reminiscere vasárnap, a vadászok nyelvén a szalonkák vasárnapja a következő régi vers szerint:

Reminiscere = Putze die Gewehre,
O culi = Da kommen sie.
Laetare = Dies' ist die wahra.
Judica = Sie sind noch immer da.
Palmarum = Trallarum.

Milyen gyönyörűség a vadásznak csendes tavaszi alkonyatkor meghuzódni a rügyező vágás bokrai közt, mialatt ez erdő nappali élete lassankint elcsövedesül, meglesni a magas fák felett elsuhanó szalonkákat s biztos szemmel és kézzel ledurrantani közülök néhányat. Ez a legfinomabb husu szárnyas vad, a szalonka oly korán érkezett meg az idén, a mely korai vándorlást már évtizedek óta nem tapasztaltak a vadászok. A napilapok már az ország több helyéről hoztak tudósítást, hogy lelőtték az első szalonkát itt vagy ott, most végre Nagyvárad is beszámolhat erről. A napokban ugyanis a Szt.-László-fürdői erdőben 2 szalonkát lőtt egy erdész.

* Udvari gyász. Néhaj Lajos Károly, Mária József aquilai gróf, szicíliai herceg elhunyt alkalmából király ő Felsege márczius 12-től kezdődő tizenhat napi udvari gyászt rendelt el.

* A tanfelügyelő látogatása. Palotay László apát-kanonok egyházmegyei tanfelügyelő tegnap, f. hó. 13-án meglátogatta a nagyváradi-ujvárosi róm. kat. fiú iskolát, melynek négy osztályában szakasztott kérdések nyomán győződött meg a tanulók előmeneteléről, s a tapasztalt rend és eredmény felett teljes megelégedését nyilvánította.

* A Pecze szabályozás alapja. A csütörtöki közgyűlésen került szóba a vásár-rendezés kérdésével kapcsolatosan a Pecze-szabályozás ügye s a két dolgot a jövő havi közgyűlésre tűzték ki. Ragány János főszámvévő már be-terjesztette jelentését Nagyvárad város tanácsához a nagypiacz-téri házhelyek árából létesített Pecze-szabályozási-alap jelenlegi állásáról. Ebből azt látjuk, hogy a legkevesebb százezer forintba kerülő szabályozási költségnek még a felényi összege sem áll a város rendelkezésére. Az

alap vagyona a következő: Kézpénz 1953 korona 34 fillér, takarékpénztárban van 32,653 korona, 66 fillér; követelések: az orth. izr. hitközségtől 13,634 kor., Rendes Vilmostól 29,652 kor., Guttman Alberttől 8004 kor., Korda és Weimann cégtől 10902 kor., Bozsik Istvántól 200 kor., Grünfeld Miksa örökösaitől 100 kor. Az alap összes vagyona tehát ez idő szerint 97,104 korona.

* Biharmegye és a quota. Az egész ország törvényhatóságai egymás után emelik fel tiltakozó szavukat az osztrákok telhetetlen kapzsiságból eredő erőszakoskodása: a quota felemelése ellen. Hazafiúi aggodalommal eltelve sietnek sorakozni Hevesmegye feliratához, a melyet a képviselőházhoz intézett a derék törvényhatóság s a melyben a magyar nép jelenlegi nyomott anyagi helyzetének feltárással mutatja ki, hogy az újabb megterheléssel mily veszéllyel fenyegeti az országot. Akad azonban, mint minden jó ügynek, ennek is ellensége, itt-ott akad törvényhatóság, amely a kormány iránti tulloyalitásból ellenzi a quota felemelése ellen megindított mozgalmat s Hevesmegye átirata felett napirendre tér. Így akarják az ébredő hazafiúi érzés megnyilatkozását elaltatni, csupa szabadelvű párti felbuzdulásból. Sajnos, ez utóbbi, szerencsére csak néhány, törvényhatóság közé tartozik Nagyvárad város is. Biharmegye nem akar Nagyvárad mögött maradni a mamelukságban. Legalább ezt akarják a vármegyeházán. Szépen bevárták, miként határoz Tisza Kálmán választó kerülete e kényes kérdésben s most Tisza vármegyéje követni akarja a nemes várost. Hevesmegye átirata a quota emelés ellen a jövő szerdán megyegyűlés elé kerül. A szakosztály, melynek körébe az ügy utalva lett, tegnapelőtt tárgyalta és készítette elő az ügyet s azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy Biharmegye törvényhatóságga térjen napirendre Hevesmegye átirata felett. Hiszszük azonban, hogy a vármegye törvényhatósági bizottságának független s a már is tulnyomóan magas adóval sujtott bizottsági tagjai nem fogadják el a szakosztály javaslatát s tiltakozni fognak a magyar kormány által is titokban már elfogadott quota-emelés ellen.

* Vasút F. Gyarmat és P. Ladány között. Gróf. Kornis Károly szerepi földbirtokos az általa Füzess Gyarmattól, P. Ladányig építeni szándékolt vasut bõltsegeihez való hozzájárulás iránt ezelõtt egy évvel segélyt kért a megyétõl, de kellõ pénzalap hiányában a megye a kérést nem tartotta teljesíthetõnek. Most azonban, hogy egy kölcsön felvétele által a megyének lesz erre is fedezete, Kornis gróf megújította kérelmét s beadott kérvényében a 17 és 1/2 kilométer hosszú vasut építési költségeire kilométerenként 4000 frt. segélyt kér s mint beadványában előadja, ha Bihar megye teljesíti kérelmét, úgy a vasut építéséhez rövid idő alatt hozzá fognak, mivel a törvény által kívánt 35% építési tőke már biztosítva van melyhez a kincstár is 60.000 frttal járult. — A kérvény felett a szerdai közgyűlés fog határozni, valószínűleg kedvezően.

* Névmagyarosítás. Katz Mendel derecskei illetőségű lakompaki néptanító vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Kertész-re változtatta.

* A birtokváltási illeték Nagyváradon. Két évvel ezelőtt a városi fogyasztási adókkal egyidejűleg elhatározta Nagyvárad város törvényhatósága, hogy a város jövedelmének emelésére behozza a birtokváltási illetéket, olyképen, hogy az ingatlanok-telekényvi átírásánál a vételár 1%-át szedi be birtokváltási illeték címén, mint az már több városokban is be lett hozva. Erre nézve szabályrendeletet alkotott a törvényhatóság. A miniszter a szabályrendeletet 1892. évig terjedő határidőre jóváhagyta. A 78. §-ban azonban pótlólag felvételni rendeli, hogy a fizetési meghagyások ellen beadott felszólamlások iránt, valamint

a szabályrendelet határozmányainak egyes esetekben való alkalmazása körül felmerülő viták ügyekben első fokban a városi tanács, másodfokban a közigazgatási bizottság határoz és harmadfokban panaszoknak van helye a közigazgatási bírósághoz.

* **A füge mint gyógyszer.** A szárított füge nem csupán jóízű és tápláló csemege, hanem üdvös hatással van a gyomorra és a belső részekre is s főleg olyan bajoknál veendő igénybe az élvezete, ahol az emésztés zavarva van. A köhögőknek és tüdőbetegeknek általában melegen ajánlható. Egyszerű, de igen hatásos tea az olyan, mely 4—6 fügével és egy marék mazsola szőlővel kevert árpa főzetből áll; ebből napjában többször lehet egy-egy csészével le-
hajtani. A kinek kedve van, próbát tehet ezzel az új szerrel.

* **Megmérgezett asszony.** Örvénd Bihar-megyei községből írja tudósítónk, hogy a lakosság körében nagy izgatságot keltett egy rejtélyes eset, a melynek kiderítésén a hatóság erőlyesen fáradozik. **S e r b á n** Andrásné odaváló jómodu polgárnő a legszebb egyetértésben élt férjével és családjával; a legkisebb pör-patvar sem zavarta meg a család boldogságát. Tegnap reggel, midőn **S e r b á n** András felkelt, különösnek találta, hogy mindig hajnalban kelő neje mig az ágyban fekszik. De semmi rosszat nem gyanítva, felöltözött s csak aztán kezdte költögetni nejét, midőn az asszony nem felelt a többször ismételt kérdésekre, az ágyhoz lépett s ijedve látta, hogy neje nem mozdul, meg van halva. A halálra ijedt ember azonnal összekiáltotta a családot s jelentést tett az előljárásnak. Az előljáróság küldönczöt menesztet az élesdi járásbírósághoz a boncolás és a vizsgálat elrendelése czéljából. A külső jelek határozottan arra vallanak, hogy a szegény nő meg lett mérgezve s hozzá tartózi is erősen gyanítják azt. Az öngyilkosságot kizártnak tartják, mert az előzmények erre nézve a legkisebb okot sem szolgáltatják. A vizsgálatot a legszélesebb mederben megindították, de még senkit sem tartoztattak le. A rejtélyes esetet bejelentették még a délelőtt folyamán a nagyvárad kir. ügyészségnek s a törvényszéki boncolást ma délelőtt ejtik meg.

* **A gyertyaláng és a nagy hideg.** A sarkvidékeken 35 fok mellett másképp ég a gyertyaláng. A viasz alig olvad a nagy hideg miatt, a gyertya lángja gyenge és elvesz a bél folytatását képező csőben. Ha a fény kialvásának megakadályozása végett a gyertyába oldallyukakat furunk, akkor a láng a gyertya aljáig leég és egy viasz csövet hagy maga után. A lyukakon beáramló hideg levegő a lángtól nem tud annyira felmelegedni, hogy a különben is hideg csövet megolvassza.

* **Ismét egy villamos vasut tervező.** Nagyvárad rég hiányát érzi a fejlődő városok egyik fontos forgalmi eszközének: a személyszállító közúti vasutnak. Hosszu évek óta ki van adva, és számtalanszor megújítva az előmunkálati engedély a lóvonatu vasutra; **Rozvány Pál** aradi mérnök motorral, vagy villanyval hajtandó vasutra, a gőzmozdonyu vasutársaság pedig gőz- vagy villanyvasutra kért előmunkálati engedélyt. Tegnap ismét szaporodott egygyel a tervezők száma. **Scherz Károly** és társa helyi forgalmu (valószínűleg villamos) vasut építésére kérnek előmunkálati engedélyt. Tervező van elég, de vajjon mikor teljesül a tervek valamelyikének rég óhajtott megvalósulása.

* **Drága arckép.** Ritka dolog az, hogy a sokszorosítás révén, kissé után előkerülő arcképek, amely ezer és ezer példányban kerülnek a forgalomban, nagyobb értékűek legyenek, pláne mindjárt a kibocsátás idején. Arról meg egyáltalában nem is tudunk, hogy lett volna

olyan művész, író, avagy államférfi, akinek sok száz példányban készített arcképét ezer koronán alól ne lehetett volna megszerezni. Nos, hát a közel jövőben már elő áll ez az eset s ha a hir nem csal, akkor **Blaháné** — aki a népszínházhoz nem akar szerződni — olyan arcképei is lesznek, amelyekből egy darab ezer koronába kerül s amelynek az értéke állandóan megmarad, ha ezt az arcképet mindjárt egy antikvárius szerzi is meg. Ezt az arcképet sem olcsóbban, sem drágábban nem lehet kapni s a mellett olyan kereset lesz, hogy azon **Blaháné** legelkeseredettebb művésznő konkurens is kapva kap, ha aztán hamarosan meg is válik tőle. Ez a különös és egyáltalában nem mindennapi dolog pedig azért fog bekövetkezni, mert **Blaháné** ez az arcképe az ostrák-magyar banb legközelebbi kibocsátása ezer koronás bankjegyein foglalja el a kiszabott helyet. **Blaháné** tehát most már a bankok egyrészen is látható lesz s mindenben ágoskodni fog a vágy, hogy **Blaháné** arcképéhez jusson. Az érdemes művésznő népszerűsítéséhez bizonyára ez is hozzájárul majd, de az a népszerűsítés nem lesz túlságosan nagy, mert kevés lesz azok száma, akik **Blaháné** ehez a különleges arcképéhez jutnak. És ha ezen a révén ösmernék csak meg öt bizonyára nem sokan tudnának róla.

* **Hivatalvesztésre ítélt albiró.** A mar-gittai járásban albirósodott sokáig **Güntner Kálmán**. Szép tehetségű fiatal ember volt, azonban nem igen törődött sem a hivatalával sem a jövőjével. Innét a halmi járásbírósághoz tették át, de bizony **Güntner** itt sem változott meg s hivatalát teljesen elhanyagolta. Fegyelmi vizsgálatot indítottak ellene s a vizsgálat tartamára felfüggesztették hivatalától. A debreczeni kir. ítélő tábla fegyelmi tanácsa a napokban tartott ülésében hivatalának elvesztésére ítélte a hanyag albirót, ki az ítélet ellen a kuriához felebbezett. Azt hisszük **Güntner** városunkból is nagyon sokan ismerik s e hir érdekelni fogja az olvasó közönséget.

* **A nagyváradai fürdők.** A fürdő-szezon még jó távol van, de a Nagyvárad mellett fekvő két jeles hévízi fürdőben már készülődnek, hogy a jó idő beálltával a vendégek kényelmét biztosítsák. A **Szent-László** (Püspök) fürdőben szorgalmasan dolgoznak a jazitásokon, csinosításokon; különös gonddal szépitik a pompás parkot, a séta utakat az árnyas üde erdőben. A legnagyobb kényelemmel berendezett társas kád fürdőkön serényen végzik mindazon ujjebb felszereléseket, berendezéseket, a melyek a modern fürdőknek legkényesebb igényü közönséget is kielégítik. A bérlő semmi költséget nem kímél, hogy a fürdőt páratlan szépségűvé alakítsa át. Annál inkább teszi ezt mert az idei szezonra több kiváló, magas személyiségek ígérték meg, miszerint vendégei lesznek a fürdőknek. Így a többek között a nyár folyamán **Milán király** is meglátogatja a szép fürdőt. Mikor ugyanis a télen **Szerbia** exkirálya a **Pojánán** járt **Zichy Jenő** gróf medevadászata alkalmából nagyon megtetszett a volt uralkodónak Bihar-megye keleti része és Nagyvárad környéke s óhaját fejezte ki, hogy nyáron láthassa a remek tájat s a nagyvárad hévízket, a melzről már hallott. Gróf **Zichy** ekkor kijelentette, hogy a nyáron vendégül meghívja **Milán királyt** a Püspökfürdőbe. — A **Felix fürdő** bérlői szintén nagy áldozatokat hoznak, hogy a közönség s a betegek a gyógyulás és üdülés mellett minden kényelmet felleljenek a jóhírű fürdőtelepen. Itt is kiváló gondot fordítanak a sétaterekre, a vadregényes erdő csinosítására s a belső berendezés ujtására. A fürdőknek egész télen volt néhány vendége s a melegebb idők beálltával benépesedik a csinos fürdő.

* **Lopás a szőlőhegyen.** Kellemetlen meglepetés érte tegnap dr. **Persz Adolf** jogtanárt. A múlt őszszel ugyanis szőlőhegyén mintegy 200 frtba kerülő amerikai szőlővesszőt ültetett el, melyeket tegnap, kellemes tavaszi nap lévén, kiment megvizsgálni, hogy a tél folyama alatt nem vészett-e ki belőle néhány tő. Odaérve

azonban nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy a szőlővesszőknek nyoma sincs, mert azokat valami enyveskező szőlősgazda még valószínűleg az ősz folyamán kiásta s elvitte. A nyomozást megindították.

* **Uj cigánybanda.** Nagyvárad egyik jó cigánybandája **Csillag Izsák** vezetéséből uj kezekbe került. A **Bura** testvérek **Ráczczal** egyesülve újra szervezték a zenekart s jeles erővel bővítették ki, úgy, hogy most a legjobb bandák közé tartozik.

* **Rendőrből csalo.** **Csuta Imre** városi rendőr volt sokáig Nagyváradon. Azonban egy alkalommal kicseppent állásából s ettől kezdve különféle módon kereste meg a kenyerét. A napokban egy **Kiss Juliánna** nevű nőt csábitott el s azon ürügy alatt, hogy elválnak a hiteselegétől és elveszi, összecsapták a háztartást. Tegnapelőtt azonban **Csuta** tizenöt forintot kért kölcsön **Kiss Juliánától**, ki készséggel teljesíti a kérését és átadta neki a kétszáz ötven forintról szóló takarékpénztári könyvet. **Csuta** azonban visszaélt a bizalommal és kivette az összeget, aztán nem is ment többé vissza **Kiss Juliánához**. A károsult panaszt emels a rendőrségnél s csakhamar el is csípték az ex rendőrt s a megindított vizsgálat befejezte után átkisérik a kir. ügyészség fogházába.

* **Betörés.** **Krupka Szilveszter** kovács műhelyébe tegnap éjjel betörték és körülbelül ötven forint értékű képviseelő szerszámot összedtek és ellillantak vele. A károsult reggel nyitva találta a műhely ajtaját s rajta a feszítések nyomait vette észre. A műhelybe amint belépett, rögtön észrevette, hogy szerszámjainak javarésze hiányzik. Egyenesen a rendőrséghez ment, hol jelentést tett az esetről. Nyomban megindították a vizsgálatot, mely valószínűleg eredményre fog vezetni, amennyiben két bejáratos egyénre gyanakszik a károsult s nagy valószínűség, hogy ezek voltak a bűntény véghezvivői.

Születési és halálozási statisztika.

Nagyvárad város népesedési mozgalmá az elmúlt héten, márczius 7-től 13-ig a halálozás tekintetéből igen alacsony számot mutat s így a születéseket szembeállítva, a szaporodás igen kedvező.

A hét folyamán élve született 21 fiu, 14 leány, összesen 35 gyermek.

Meghalt 9 férfi, 7 nő, összesen 16 egyén.

A szaporodás tehát 19.

Elhaltak a következők: **Szilágyi Sándorné**, **Kohn Bernát**, **Vigh Juliánna**, **Horvát Juliánna**, **Takács János**, özv. **Farkas Izsákné**, **Kenderesy József**, **Egri Jeremiásné**, **Aggod Józsefné**, **Szász Miklós**, **Zboroszký Sándor**, **Nemes László**, **Filip Mihály**, **Papp Károly**.

Öngyilkos lóköttő.

Harakiri.

— Saját tudósítónktól. —

márcz. 13.

Rémes eset játszódott le tegnapelőtt **Oláh-Apáti** községben, melynek utójátéka, a Bihar-megyei közkörház falai között történt. Egy szerencsétlen paraszt legény a hőse, ki becsületes volt, de egy könyelmű perczében letért a becsület utjáról s mikor már belátta következményeit, borzalmas módon vetett véget életének, csak hogy ne kellessen néhány hónapig, a börtön sötét falai között sinylődni. Ez a tvagikum az egész dologban s ez emeli az esetet azok felé a mindennapi öngyilkosságok felé, melyeken sajnos, ma már úgy átsiklik az olvasó szeme, mintha valami érdektelen, apró rendőri hírről volna benne szó.

Az eset lefolyásáról, tudósítónk a következőket írja:

Lunka János, oláh-apáti illetőségű pa-

raszt legény, kit az egész környék józan életű, munkás embernek ismert, egy büntényt követett el.

Ugyanis, — úgy látszik, — sokat olvashatta a nép között annyira elterjedt s a becsületes lelkeket is megmértelyező ponyva termékekben előforduló rablókalandokat, szívében felébredt a vágy, hogy ő is szeretne ilyen hős lenni.

Egy paraszt gazdánál szolgált, kinek két szép lova volt s a napokban egy éjjel felzörgette a gazdáját s bekiáltott az ablakon:

— Isten áldja meg gazd' uram, én viszem a csikóját!

Aztán úgy elnyargalt a jóvérű paripán, mintha ott sem lett volna. Azonban ma már bajos dolog játszani az ilyesmivel s harmadnapra a csendőrök elfogták Lunka Jánost, a lókotót s így szegyen-szemre, a lakosok csufjára a nváradai ügyészség fogházába akarták bekísérni.

És a megszedült ember, ekkor kezdte belátni, hogy mit tett, arcza égni kezdett a szégyentől kérni kezdte a csendőröket, hogy en gedjék el, mert őmin dig becsületes, munkás ember volt, vegyék le róla a vasakat, mert meghal szegyenében. De hát ilyen esetben mit sem használ a kérés.

Mikor már jól elhaladtak. Lunka János csizmaszárából kihuzta a kését és a gyomrát végighasította.

Igy esett meg, hogy a börtön helyett, a még komorabb s még szomorubb kórházba vitték a legényt, ki egy nagyon romantikus történetnek volt a hőse.

A kórházban Dr. Fráter Imre főorvos vette gyógykezelés alá, de nem lehetett rajta segíteni. A hashártya súlyosan ketté volt hasítva, megsérültek a belek is. A belső vérzés következtében, — melyet nem sikerült megállítani, — alig egy óra múlva a beszállítás után, vagyis tegnap reggel Lunka János kiszvedett, óriási kínok között. Ezzel végződött a regény, melynek sokkal jobb kimenetele lett volna, ha megmaradt volna a szerencsétlen ember továbbra is a becsületes munka mellett.

Tegnap délután meg is tartották, az orvos rendőri bonczolást, melyen a városi hatóság képviselőiben dr. Baróthy Ákos városi orvos és Sarkady József rendőrbiztos jelent meg.

A szerencsétlen embert ma fogják eltemetni a biharmegyei közokórházból.

EGYESÜLETEK.

Meghívás.

A nagyváradi és biharmegyei rabsegélyző egyesületi rendes évi közgyűlését az 1897. évi márczius hó 21-ik napján délelőtt fél 11 órakor (a kir. törv. fogház épületben) tartja meg, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívom.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. A titkár évi jelentése, az igazgató választmány és a számvizsgáló bizottság jelentése feletti határozathozatal.
3. Titkár és igazgató választmányi tag választás.
4. A közgyűlés előtt 3 nappal beadott indítványok tárgyalása.

Nagyvárada, 1897. márczius 10-én.

Gyalokay Lajos,
egyl. elnök.

Értesítés. Közbejött akadályok miatt az iparos ifjak továbbképző tanfolyamát befejező 16-ik népszerű előadás f. hó 21-ére halasztott. Nagyvárada, 1897. márcz. 13. A rendezőség.

Meghívó. A »Biharmegyei Nemzeti Karszinó« 1897. évi márczius hó 14-ik napján d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésére az egyesületi tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyai:

1. A választmány évi jelentése, — s azzal kapcsolatos, — esetleg önálló indítványok tárgyalása.

2. A tisztviselei karnak 3. évre leendő megválasztása.

3. A hivatalból kilépett 8. választmánytag helyére újnak megválasztása 3. évre és egy választmánytag helyére leendő választás 2-évi időtartamra.

Nagy-Várada 1897. évi Február hó 26-ik napján tartott választmányi ülésből. A választmány.

Visszaküldött alapszabályok. Egyszere három egyesület alapszabályát küldte vissza a a belügyminiszter Biharmegye alispánjához. Mindhárom alapszabályban potlást rendelt el s így csak ezek teljesítése után fogja azokat jóváhagyni. A három egyesület alapszabályai a következők: A nagyváradi községi tanítók segélyegyesületének módosított alapszabályai, a furtai kiházosító illetve temetkezési egyesület alapszabályai és az alakulóba levő tenkei buráti-kör alapszabályai.

IRODALOM.

— **Katholikus Szemle.** A Szent-István társulat kiadásában megjelenő Kath. Szemlének az idei II. füzeté igazán gazdag, változatos és tanulságos tartalommal jelent meg. A sokoldalú képzettségű és fáradhatatlan szorgalmu Keresztény Viktornak »Egy fejezet a ker. ikonográfiából« cz. szép tanulmánya nyitja meg az értekezések sorozatát. Hogyan ábrázolták a festők és szobrászok Krisztust, az »Ember fiát«? — ez képezi tárgyát e tanulságos értekezésnek. Átkutatja a hagyomány írott forrásait, bebarangolja a ker. művészetek első csarnokait, a katakombák rejtekeit, bemutatja a középkor művészetének felfogását, utal a renaissance nagy klasszikussainak alkotására és részletesen ismerteti Munkácsynk trilogiájának Krisztus — alakját. Hasonlóan érdekes Pintér kritikája az újabb magyar elbeszélőkről. Herczeg, Mikszáth, Tóth Béla, Bródy Sándor, Beniczky né stb. műveinek részletes ismertetése és nem éppen hizelgő, de igazságos bírálata ez. — Egy sociológiai tanulmány az iparos munka szervezéséről és egy történelmi értekezés Pethő Gergely és Rátkay György horváth-magyar történetirőkről zárja be az értekezések sorát. — Egy sikerült tavaszi vers és az Eszter című regénynek II. közleménye képezik a füzet szépirodalmi részét. — A könyvismertetések és bírálatok (köztük Lopussy szép munkája Szaniszló püspökről) gazdag rovata után időszak szemele zárja be a 10 ivre terjedő füzet tartalmát.

— **Uj versek.** Zempléni Árpád felkéri mindazokat, a kik új verseskötve előfizettségűjtő-ívét még nem küldték vissza, legyenek szivesek azt hozzá (IX. Czuczor-utca 8. sz.) nyolcz nap alatt beküldeni, vagy az eredményről öt levelező-lapon értesíteni.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Játékrend a magyar kir. operaházban 1897. márczius 15-től 1879. márczius 20-ig. Hétfőn: A várszínházban: A rászedett kadi. Róbert és Bertram. Kedden: Parasztbecsület. A piros cipő. Szerdán: A várszínházban: Az eladott menyasszony. Csütörtökön: Hugenották. Pénteken: Nincs előadás. Szombaton: Tannhäuser.

TANÜGY.

Kisdednevelés — és módszertan. Irta: Számod Ignác az esztergomi kisdedóvónők képző intézet igazgatója.

E czimen egy 335 lapra terjedő munka jelent meg könyvpiacunkon. Még 1895-ben

történt, hogy a Szent István-társulat érezvén egy oly könyvnek a hiányát, amelyet a kisdedóvónők-képezdekben tankönyvként használhatnánk, pályázatot hirdetett a kath. kisednevelés — és módszertan kézi könyvének megírására. Ennek a nemes áldozatkészségnek eredménye a szóban forgó pályadij nyertes munka. A kisdedóvó intézmény nem szükségessé, hanem hasznos. Nem szükséges, mert képes a családi nevelés is pótolni, de hasznos, mert igen sokan vannak, a kiknél a kellő családi nevelés nincsen biztosítva. Ebből a felfogásból indult ki a magyar törvényhozás is, midőn az 1891. évi XV. t. cz.-ben a kisdedóvodába járatásra csak azon szülők gyermekeit kötelezte, akiknek családi neveléséről a szülői körben nincsen kellőleg gondoskodva. Ezért, de meg főleg nemzetiségi szempontból rendkívül áldásos missiót teljesítenek a kisdedóvodák. Itt rakják le a gyermek ártatlan és a jóra még annyira fogékony lelkébe a nevelés és az általános ismeretek alapelemeit. A gyermek olyan mint egy darab viasz, tetszés szerint alakítani belőle mintaszerű tanulót, akiből később jó vallásos és becsületes honpolgár lesz, vagy egy elfásult ficzkót, aki szépen proletárrá fogja kinőni magát. Itt lehet a szülőktől az anyatejjel beszitt rossz hajlamokat is kiirtani. És mennyire meglátszik a kisdedóvónak hatása a gyermekben, mikor az iskolába kerül. A szegény család a nevelés alatt egyedül a test fejlesztését érti és azért gyermekeinek lelke üres mikor az iskolába kerül, alig van 30—40 fogalma, vagy még annyisem. Kigondolná, hogy még Nváradon is akad egész osztály 50—60 tanulóval, a kik közül egy sem tudja mi az a »sértés« »lakoma«, »tengeri« stb a tékozló fiu történetének ismertetése közben. Természetes, hogy ezután majd a kötelező kisdedóvodáztaás mellett ritkább lesz az ilyen eset. De ha a kisdedóvóoktatás ily fontos, úgy az magában zárja a kisdedóvónők képzés fontosságát is. A sikeres oktatásnak pedig egyik főtenyezője a jó tankönyv.

És ilyen a szóban forgó »Nevelés és Módszertan«. Nehány lapra terjedő általános bevezetés után a kisdedóvás történetét ismerteti röviden, de velősen, nálunk és a külföldön. Különösen ügyes a Comenius anyaiskolájának és a mi kisdedóvodásunkban is alapul elfogadott Fröbel féle rendszernek az ismertetése. Megtudjuk ebből, hogy az »angyal«, — vagy gyermekkerteknek«, mint a hogy az óvodákat gyakran nevezik, vezetésére a legrégibb időtől fogva nőket alkalmaztak, mint a kik némi és egyéni dispozióknál fogva is sokkal alkalmasabbak erre a pályára férfiaknál. Természetes dolog, hogy az ebbeli oktatás mai stádiuma itt is mint mindenütt hosszas fejlődési folyamat műve. Kisdedóvási oktatás tekintetében hazánk több európai államnak előtte áll. Megelőzte Bécsét is. Sőt Bécsben is magyar nő alapította meg az első óvodát, névszerint Brunvick Teréz az ő budai gyermekkertjének a mintájára 1830-ban.

A könyv első részének többi fejezeteiben szerző a kisdedóvás feladatáról szól. Majd a kisdedóvodai foglalkozásokat sorolja fel: imát, bibliai elbeszéléseket, versek szavallását és játékokat állapítván meg azok nemeit. És itt két nagy előnye van e munkának. Nem burkolózik chaotikus homályba hanem precíz kath. álláspontot foglal el — ez az egyik és hogy kész tananyagot és kidolgozott tantervet nyújt, — ez a másik.

A könyv második része a kisdedóvásról szóló törvény ismertetése után a tanítás módszertanát tárgyalja, míg a harmadik rész a kisdednevelés lélektanáról szól.

Egyetlen hibája e könyvnek, az hogy nincs határozott logikai rendszere. Nem is csoda! hiszen még uttörő ezen a téren. Ezen azonban egy második kiadásnál majd könnyű lesz segíteni, de szükséges is lesz segíteni, mert ez egy tankönyvnel jobban járó dolog a belső tartalom kívül növeli a mű értékét a gyönyörű irály. Ilyen szép stílussal megírt tankönyvet még keveset olvastunk.

Mindez okok nélkülözhetetlenné teszik e könyvet a kisdedóvónők képezdekre nézve, mint a melyeknek száma van; de ezenkívül nagy előnnyel használhatják a szülők is, sőt szabad ennek hiányozni egyetlen tanító tanügy-

barát asztaláról sem! Szerző azt mondja, hogy munkájával a vallásnak és a hazának akart segíteni. Legyen meggyőződve, hogy szép munkát végzett és használt mind a kettőnek!..

Levél Kaueából.

Egy szegedi fiu, aki a »Mária Terézia« hajón szolgál, hosszabb levelet irt a szüleinek s a többek közt részleteket mond el a kaneai vérengzésből. Levelének egy része így hangzik: »A nyomorult török nem elégedett meg a görög férfiak vérvöl, hanem gyermekek s nők véreire is szomjazott saját szemeink előtt lőték le a menekülő népeket például egy család futott ki egy utcából ugymindegy atya s anya karján cseösemő gyermekkel s az atya szintén karján hozta nagyobacska leányát s ezek után let egy gyilkos galó eresztve ki rögtön le terítette a menekülő anyát karján gyermekével ezeket látva s hozzá hasonló példákat elhatároztuk hogy körülveszük ezen szerencsétlen teremteseket s segítünk rajtuk ekkor voltunk ekkor voltunk már kint több százan vagyis angol Francia olasz orosz mi vagyis mind egyiktől 30 vagy 50 ember most jöt a szívet repesztő munka parancsot kaptunk hogy csakis a osztrák s német elatvalókat vegyük ke most ki kellett a népet a csolnaktól hajjózni volt ott öreg fiatal szép leány s csunya ha kérdeztük tőle, hogy miféle alatvaló ugy mondta hogy osztrák dacára hogy egy szót sem nem tudot németül sőt még olaszul sem persze látuk hogy sem osztrák sem német s így ki kelet a csolnaktól tenni, hogy mily kérő arcot vágta ezek azt lehetetlen leirni de itt parancs volt s azt véghez kelet hájtani már mindenre elkészülve fele legénység kint marad fedezetűt a civileknek s fele pedig evezet énis a csolnakba voltam ekkor jön egy csinos nő s egy férfi karján egy gyönyörű szőke kis leánnyal kér ott németül mivel én voltam legelől hogy csak a gyermeket s nőt vigyem be hogy itt kint lene öljék én persze szívesen meg tettem be vettem a kis leányt a nagy zajban a kapitány persze nem halot s a felfordított zürzavarba nem látot oda s komandiroza hogy a csolnakot a partól lökjék el most a gyermek a kezemben az anyja s atyja a parton maradt elképzelhetik hogy a szegény anya milyen kétségbe eset arcal nézet gyermeke után mire én a kapitányhoz értem s elmondtam neki a dolgot már mesze voltunk a partól én persze a gyermeket kezemből ki nem eresztve értem a hajóra ott látja a kommandánt kérdezi mi van evvel a gyermekkel én elmonotam az esetet nevetve megjegyzi nem elég a magam baja hanem még egy gyermeket is veszek a nyakamra én kérttem hogy ki mehesek másodsor a gyermek szüleiért mire kiértünk atyja már knesztül lött melet feküdt zokogó neje előtt ilen s ehhez hasonló borzasztó dolgok történtek itt.»

REGENY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

22.

Mit bánta ő az üldözéseket és eddigi szenvedéseit, melyeknek gondolata mint a folyók kemény jég pánccsálja a tavaszi nap verőfényes sugarától olvadásnak indul — szinte mindjobban elmosódott emlékében a Norine tüzes szemeinek pillantásaitól.

Norine viszont, ki eddigi életét egy magános rengeteg mélyében zsörtölődő öregatyja és egy kiálthatatlan durva segéd társaságában töltötte el, szerelemre gyulladt Griotte iránt, ki meglehetősen csinos fickó volt s kinek egész

magaviselete és minden legkissebb tette az ő irányában csak végtelen tiszteletet és gyöngédséget árukt el.

A két fiatal hamar megértette egymást Azok az estenkénti és reggeli séták, midőn együtt a reggeli vagy az estebédnek elkészítéséhez fogtak, midőn Griotte a tüszakáshoz való apró fát hasogatta, mialatt Norine a főzeléket tisztogatta, azokból az egyes elejtett szavakból, kölesönös gyöngédségből csak rövid idő kérdése volt, hogy az a hatalmas szerelem kipattanjon, mely most már nem volt titok egyikükre nézve sem.

A közvetett, indító okot a Champenóis viselkedése okozta, kinek gyűlöletes magaviselete előidézte a Norine sírvafakadását s mely maga után vonta a kölesönös szerelmi vallomásokat.

Néhány telt el ez eset óta. Minden visszatért a rendes kerékvágásba. Csak Champenóis fékezhetlen rosz indulata szűnt meg érthetetlen módon.

Ha nem is viselkedett ezentul Griottal valami gyöngéd módon, mégis legalább nem üldözte s nem bosszantotta, csak szemeiben villant fel olykor-olykor valami pokoli tűz, mely szinte égette a Griotte arcát, de ez a pillantás rendszeren hamar eltűnt s Champenóis megint bárátságos arcot erőltetve magára, nevetve ütött a fiatal legény vállaira.

Nos, hát kezdél már beleszokni a faczipő készítésbe? Nem nehéz a munka, csak egy kis kitartás kell. Meglátod majd hasznát veszed még valamikor s e szavak után újra elmosolyogta magát.

Griotte érezte, hogy valami készül ellene s titko remegés járta át. Régi aggodalmi újra feltámadtak, rettegni kezdett újból a börtön hideg falaitól s a kemény vasbilincsek zörgései füleiben egyre zúgtak.

Piros arcszínét felváltotta újra a halálos sápadtság. Szótlan lett, étvágya eltűnt s szabad idejét azzal töltötte, hogy kezébe támasztván fejét szótlanul gondolkozott sokszor órák hosszáig.

Norine, ha nem volt senki a közelben, oda ment hozzá s vigasztalni kezdte, de Griotte szomorúsága csak nem akart eltűnni.

Vincard apó is észrevette, hogy előbb oly vidám segédje mily szótlanná vált, de nem igen törődött vele sokat. Bizonyosan bántja a honvágy, gondolta magában s újra tovább faragta akezébe lévő tölgydeszkát.

Már két nap telt el, hogy Champenóis megtudta a Griotte titkát, de még semmi jel sem árulta el, hogy valami következménye is lehet a dolognak. Ugy látszott, hogy Champenóis még sem akarta tönkre tenni a szerencsétlen szökött rabot s nem tett ellene feljelentést.

Másnap reggel gyönyörű nyári nap virradt a vidékre. Az egész természet ünnepi pompában látszott lenni. Az ég gyönyörű azurját nem borította egy parányi felhőcske sem. A pacsirta magasba repülve halatta énekét. Az erdő melletti dombról a tiszta pormentes légben egészen a havasokig lehetett ellátni, a mi csak rendkívüli derűs nyári napokon történt meg. A levegő egy cseppet sem volt fülledt. Az ember érezte, hogy ma egy mindvégig felhőtlen pompás meleg nap lesz, melyet semmiféle zivatar nem fog megzavarni. Már kora hajnalban látni lehetett az erdő szélről lent a völgyben kaszáló aratók fényes sarlóinak csillogását a napfényben. Serényen hullottak le a rendek melyet a kéveköltő-lányok vidám dalolás kíséretében gyűjtöttek össze, míg néhány lépésre nagy számu veréb csapat ugrált felcsipegetve a lehullt szemeket.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

Elitelt segédjegyző. Dundler István tulkai segédjegyző ügyével foglalkozott tegnap másodizben a kir. törvényszék. Hat rendű sikasztás, egy rendű közokirat hamisítás és öt rendű magánokirat hamisítás büntetével volí vádolva. A törvényszék első izben három évi fegyházra ítélte, czinkostársát Szabó Vaszlit pedig felmentette. A kir. tábla feloldta az ité-

letet s tegnap tartották meg újból a végtárgyalást, mely alkalommal Dunkler Istvánt ismét három évi fegyházra ítélte, Szabót pedig felmentette a vád és következményei alól.

TAVIRATOK.

A király visszatérése.

Cap Sz.-Martin, márcz. 14. (Saj. tud. táv.) Megerősítik a hirt, hogy a király innen 3 nap mulva elutazik.

Rekviem Cselka Nándorért.

Badapest, márczius 14. (Saját tud. táv.) Cselka Nándor lelkiüdvéért ma délelőtt 10 órakor a Mátyás templomban fényes rekviemet tartott Bogisich Mihály cz. püspök budavári plébános. A mise után a központi szeminarium előljárósága, élén Krizsán Mihály papnöveldei aligazgatóval tisztelegtt Bogisichnál, megköszönve a czelebrálást.

Vassos ezredes dallmát.

Cetinje, márcz. 14. (Saj. tud. táv.) Az itt megjelenő »Glas Crngorca« czimű lap azt az érdekes hirt közli, hogy a krétai görög csapatok vezére Vassos ezredes egy dél dalmát országi családból származék, mely később Görögországba költözött. Teljes neve Vasso Brajevics.

A Siami király látogatása.

Szentpétervár, márczius 14. (Saj. tud. táv.) A siami király az orosz czár meglátogatására április végén ide érkezik.

Az osztrák választások.

Bécs, márczius 14. (Saját. tud. táv.) A választások eddigi eredménye szerint a liberális párt alig néhány szavazatot hoz a parlamentbe, míg a keresztény szociálisták óriási mandátumot nyertek. Eddig 11 szociálista van.

Az arnauták fegyverkezése.

Belgrád, márcz. 14. (Saj. tud. táv.) Az arnauták erősen fegyverkeznek. Az arnauták legnagyobb része a batibozukok csapatjához tartozik, Ó-szerbia keresztény lakossága aggodalommal néz a fegyverkezés elé.

KÖZGAZDASÁG.

A zöld ojtás.

Hogy a kisebb szőlőbirtokosok számára alig van megfelelőbb és olcsóbb ojtási, szőlőmegújítási mód, mint a zöldojtás — azt már elmondottuk. A vad alanyt nem koczkatatjuk; egy tőn 3—4 ojtást is nyerünk; az ojtás maga könnyű, tiszta, biztos; igen szapora és igen eredményes. Előny még az is — a jobb fajta ripariák mostani drága volta mellett — hogy csak félannyi amerikai alanyt kell kiültetni, mintha helyben való fásajtáshoz készülnénk.

Magáról a zöldojtás véghezviteléről óhajtanánk ez alkalommal valamit mondani. Az ojtást magát azonban pusztán írásból, nyomtatásból, még ha jó ábrákkal rendelkezünk is, vajmi nehéz megtanulni. Sokkal jobban teszi, ki e szép ojtási módot elsajátítani akarja, ha valahol a gyakorlatban megfigyeli és ott egy-két kísérlettel maga is utáncsinálja a zöld ojtást. Így gyorsan fogja magát az ojtást, metszést, beillesztést és kötözést megtanulni.

Azokban csak az ojtási műveletet tudni még nem elegendő; vannak ezenkívül más igen fontos, életbevágó, az ojtással összefüggő szabályok, hasznos megfigyelések, miknek ismerete vagy nélkülözhetlenül szükséges vagy legalább nagyon üdvös.

Igy nagyon fontos az alany és nemes csap érettségi foka. Amilyen sikertlen vagy kétes volna kocsonyaszerű, még egészen zsenge vesz-

szököttani, ép oly czéltalan volna munkánk ha egészen elfásult szőlőrészeket akarnánk összeoltani. Sem az alanynak sem a nemes vesszőnek nem szabad akár fásnak, akár zsenvedésnek lenni. Minél inkább közeledünk valamely növekedésben levő szőlővesszőnek vége (hegye) felé, annál zsenvedés az, ellenkezőleg, minél alantabb tapintjuk, annál fásabb izeket fogunk találni. Az ojtást a vessző azon részén eszközöljük, hol ez már nem zsenve, de még nem is fás: hajlékony, pattanva tör. Ilyen legyen a nemes galy is. Ha mégis arról van szó, hogy melyik lehet a kettő közül zsenvedésesebb állapotban, úgy mindenesetre az alany lehet zsenvedésesebb, mert ez néhány nap múlva utána érik, nem így a tövéről lemetszett nemes rész, mert ez zsenve állapotban gyorsan összefonnyad összeesik, megfeketedik. Ez tehát inkább lehet kissé fásabb.

Fontos kérdés a zöldajtásnál a levelezés, csonkázás kérdése is. Ezen műveletnek célja a nedvet a nemes rész felé terelni, irányítani, mi annak fogamzását és növekedését idézi elő; oly mérvben kell tehát levelezni és csonkázni, hogy a vad el ne nyomja, el ne rugja a nemes csapot, sőt inkább, hogy ez vigan fejlődjék. De csakis ezen pontig. Oly ki-méletlenül levelezni és csonkázni, hogy az alany mértékben tul elnyomassék és elcsenevedjék. — nem szabad. Szabály, hogy minél korábban ojtunk, annál jobban kell levelezni, mert a vad annál bujjában hajt s annál hajlandóbb a nemes szemet kirugni. Igen jó eljárás a következő: ojtáskor csak azon 3—4. legszebb vadvesszőt hagyjuk meg, miket be akarunk ojtani, a többi tőben elmeteszük; a megmaradt 3—4 vesszőnek is összes oldalhajtásait kivágjuk, nemkülönben az összes levél-lapokat is lekanyarítjuk s csak a levél nyelét vagy csak egy kevés levélrészletet hagyunk meg a nyelen; mikor azután a vadalany szem-ei új hajtásokat kezdenek nevelni, ezeket is visszavágjuk, úgy azonban, hogy ilyenkor egy levelet mindenütt kapjunk.

Az előbbi eljárás a fogamzás időszakában — mikor épen a legszükségesebb — az összes nedvet a nemes ojtvány felé tereli, az utóbbi pedig az alany elnyomódását gátolja meg, amennyiben a meghagyott levelek táplálják és vastagítják az alanyt. Igen szükséges erre vigyázni. Ha a fogamzás idejében szorgalmasan nem csonkázunk — semmi vadhajtást tűrni nem szabad — úgy fáradságunk hiába-való lesz.

Az ojtásnál hosszú éket ne készítsünk, 1. cm. hosszú elegendő; az alany szemzetét, bükét (cambium) át ne messzünk; egy fehér külső határvonal épen megjelöli, ameddig a késnek behatolnia szabad.

A kötözéshez 6-os pamut használtatik. Mivel azonban egy kissé nehéz eltalálni úgy a kötözést-hogy az se nagyon szoros se tág ne legyen; továbbá mivel a pamut nem rugonyos semmit sem enged, gyorsan bevág az ojtványba, mi miatt többször oldozni és kötözni kell a még jól be nem forrt ojtványt — utóbbi időben nagy előszeretettel használják a kancsukszallagokat a zöldajtáshoz.

E gummiszalagok jól megfekszik az ojtványt, pontosan összetartják, de tulságosan nem szoritják, nem vágnak be, áldozni sohasem kell, mert maguktól is engednek a fejlődő, vastagodó ojtványoknak, később pedig elpuktnak s több akadályul nem szolgálnak. Egy ily lapos gummiszalag hossza 8—10 cm., szélessége 5—5 mm.; nyújtás által tetemesen meghosszabbítható, amidőn kötözni kezdünk, előbb egyik végét aláhajtjuk, mi által magamagát megfogja midőn pedig a kötözést elvégezték, a szalag végét az utolsó csavarodásnak ismét alá dugjuk, így a feloldozástól félni nem kell. Egy kiló ily gummi elég 5000 ojtványra.

Minél korábban ojtunk, annál jobb. Azon eset, hogy a zöldajtvány meg nem érik, inkább sikon fordul elő; hegyek lejtőin őszig szépen megpirulnak, megfásulnak, ha aug. végén visszametesznek a nemes hajtások, mik néha másfél méter hosszúságot is elérnek.

Ősszel a vadtké eldöntetik; a zöldajtások a kijelölt sorba és tőketávolba lehuzatnak s mindjárt el is fedetnek. A zöldajtvány elég érzékeny a téli hideg iránt.

Mártonfalvi.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet az egész országra kiterjeszti tevékenységét és az elpusztult szőlők rekonstruálása, új szőlők telepítése, a kor színvonalán álló egészséges munkairány követése, a házi csemegezőlő és borkészleteknek külföldön biztos és állandó piacok szerzése stb. által vissza akarja hódítani veszendőbe ment nemzeti nagy kincsünket, a »szőlőt« és ezzel biztosítani akarja szőlőművelő népiünk vagyonosodását s ezekre nyújtand biztos alapot a tisztességes megélhetésre. A szövetkezet működését egyenlő arányban terjeszti ki úgy a kötött, mint a homoktalajon levő szőlőkultúrára.

Az országos szőlőtelepítő szövetkezet feladatainak megvalósítása céljából azon tagjai számára, a kiknek sem szőlőtalajuk, sem pénzük, sem szakértelmük nincs, szőlőterületeket vásárol, azokat beülteti, parcellázza s nekik a vételárnak 10—15 év alatt kisebb részletekben leendő törlesztése mellett tulajdonukba bocsátja.

Azon tagjainak, kiknek talajuk van, de pénzük és szakértelmük nincs, talaját beülteti, őket szakképzett kezelők által az új kultúrába bavezeti s a beültetésért járó munkadíjat hosszabb lejáratu kölcsön formájában szedi be tőlük, hogy ki-ki szőlőtermése egy töredékéből könnyedén törleszthesse tartozását; végül azon tagjai részére, a kiknél csak a szakértelem és jártasság hiányzik, a szövetkezeti telepeken munkásokat és szőlőkezelőket képez.

Nagy, sőt kiváló súlyt fektet a szövetkezet a homoki szőlőkultúrára s minden erejével azon lesz, hogy a homoki szőlők telepítését még az által is előmozdítsa, hogy igyekezni fog megnyerni a saját jótállása mellett, pénzüntézetek arra, hogy az állam által garantirozott (25 milliós) kölcsönhöz hasonló feltételek mellett homoki szőlőkre is enyvedélyezzenek törlesztéses kölcsönöket. Ilyen kedvezményre a homoki szőlők jövedelmezőségüknél fogva méltán igényt tarthatnak.

A szövetkezet ezen nagy feladatai mellett tagjai egyéb szőlészeti szükségleteit is ellátandja, nevezetesen európai és amerikai szőlővesszőket és oltványokat tömegesen termel s azokat tagjainak jutányosan bocsátja rendelkezésére, valamint a tagok vesszőkészletei eladását közvetíti, államilag segélyezett anyaminta szőlőtelepeket létesít, karónyerés céljára akácokosokat ültet és kosárfűzt termel.

Tagjai körében a szakértelmet igen olcsó szaklap kiadása által is terjeszti a szőlészeti mellékterményeket feldolgozza s a jobban nem értékesíthető borokból cognacot gyárt.

Szőlészeti felvirágoztatására azonban mindez nem elég, mert mit ér a legszebb szőlő, mit ér a legjobb bor, ha nincs rá vevő. A szövetkezet működésének egyik fő csoportja leendő a szőlőtermények jó áron való s biztos értékesíthetésének keresztülvitele.

Ezen cél elérésére a szövetkezet tagjai bor és csemege szőlőkészleteinek eladását közvetíti, külföldi piacokat keres fel és nyer meg, külföldi kereskedőket hív be, hogy tagjai szőlőjét és borait lehető jó áron eladhassa. Sőt ennél sem áll meg, hanem ha nagyobb bor mennyiségek állanak majd rendelkezésére a monarchia, esetleg a külföld nagyobb városai-ban mintapinczékét és kiméréseket állít fel, továbbá szőlő- és borkiállításokat és auctiókat rendez.

Bővebb értesítést az országos szőlőtelepítő szövetkezet szervező irodája (Budapest VI. Nagymező-utca 12. sz. a.) ad.

Fas-oltási munkálatok a nagyváradai szőlőtelepen. A nagyváradai szőlőtelepen, a jövő héten fogják megkezdeni a fásoltási munkálatokat. A beállott kedvező időjárás folytán, mert már állandóan hozzáfognak az ojtáshoz, mely az idén, az első éveknél is nagyobb mérvben fog eszközöltetni. A biharmegyei vidékekről körülkelöl 140 munkás jelentkezett, kik egész nyáron a szőlőtelepen szándékoznak dolgozni, hogy a szőlőművelés mindén ágában szerepet csupán a nagyváradai szőlőtelep, 140 szakmunkást fog képezni a megyének s ebből is látható, hogy így mily jelentékeny szerepet játszik telepünk a biharmegyei szőlők regene-

rálásában. Az oltást különféle gépek segéllyel fogják eszközölni mely valóságos gyári színezetet ad az oltó helyeségnek. Egyideűleg a váradai szőlőhegy minden részében megkezdik a szőlőmunkálatokat, mely már tavaly ismerően folyt mindenfelé.

A gazdasági egyet közgyűlése. A biharmegyei gazdasági egyesület f. hó 17-én, azaz szerdán délután 3 órakor a vármegyeház nagy termében tartja meg rendes évi közgyűlését. Tárgyak: 1. Elnökségi jelentés az egyletnek mult évi működéséről. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése a mult évi számadások és a pénztár vizsgálatáról. 3. Folyó évi költségelőirányzat. 4. Netáni indítványok. Nagyvárad, 1897. márczius 11. Szabó József, egyesületi elnök. Az egylet választmánya előző napon, márczius hó 16-án délelőtt 10 órakor tartja ülését, a melyre kiváló fontosságu ügyeket tűztek ki tárgyalásra.

Terménytőzsde.

Budapest, márcz. 13.

B u z a	őszre, bácskai	5.74
»	őszre, északi	7.66
»	október-novemberre, bácskai	7.39
»	okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	őszre bácskai	10.75
R o z s	őszre, északi	6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
»	okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
»	okt.-nov.-re, északi	10.80

Bécs, márcz. 13.

B u z a	tiszai	8.70—0.—
»	bánsági	8.25—0.—
»	bácskai	8.34—0.—
»	szokványáru őszre	0.—0.—
B u z a	szokványáru tavaszra	7.10—0.—
R o z s	tiszavidéki	4.15—0.—
»	szokványáru őszre	6.45—0.—
»	szokványáru tavaszra	6.53—0.—
T e n g e r i	magyar	6.40—0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. márcz. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön	100.75
Tiszaszabályozási é s szegedi sorsjegy kölcsön	141.50
Osztrák járdék papirban	100.25
Osztrák járdék ezüstben	100.25
Osztrák járdék aranyban	122.50
Tsztrák korona járdék	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	940.—
Magyar hitelbank részvény	389.50
Osztrák hitelintézeti részvény	355.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	838.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.58
Német birodalmi márka	58.70
London vista	119.95
Páris vista	47.65

Szerkesztői posta.

—g K.— Helyben. Az 1883. évi I. tezik (a kvalifikációról) intézkedik. A polgármesteri állásra nézve a törvény 3. §-a a következőképpen írja elő:

- üggyédi oklevél vagy
- államtudományi, vagy
- jogtudományi tudorság, vagy végre
- legalább a jogi négy évi tanfolyamnak a

fenálló szabályok szerint való bevégezése, és az államtudományi államvizsgának sikeres letétele.

A törvény 5. §-ából a kért dologra a következők adnak felvilágosítást:

VIII. . . . a törvényhatósági árvaszéki elnöktől és ülnököktől pedig az államtudományi államvizsga helyett a jogtudományi államvizsgának sikeres letétele és igazolása kívántatik meg.

Az utolsó kérdésére nézve közöljük az idézett törvényből az »Átmeneti intézkedések« czim alatt levő 34. §-ból ezeket:

Azok, a kik a 1883. I. tez. hatályba léptekor akár kinevezés, akár választás útján nyert hivatalban tényleg szolgálatban vannak, . . . az ilyenek az illető szakban az eddigi mód és gyakorlat szerint elő is léptethetők.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziarát ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
 lomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél,
 csuszánál, tagszaggatásnál és meghúléseknél és az orvosok
 által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltek. A
 valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment
 elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-
 szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
 40 Kr., 70 Kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden
 gyógyszerárban készletben van; főraktár:
 Török József gyógyszerésznél Budapesten. Be-
 vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert
 több kisebbetű utaztat van forgalomban. Ki
 nem akar megkárosodni, az minden egyes
 üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegy-
 zes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
 RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

290-28-56

Ki nem óhajtja a szép és üde arczbőrt?

A tavaszi éles levegő hatással van az arczbőrre, annak gondozása szükségessé válik.
 Az Oeming Weidlich-féle francia gyártmányu szappanok és illatszerek, melyek minden udvarnál be vannak vezetve, legalkalmasabbak, tiszta vegyészeti alkatrészeik által az arczbőr üdesége és finomsága meglepő előmozdítására és állandó megtartására.

Mint ujonnan berendezett cikkek kaphatók.

DIÓSY ÖDÖN
 78 2-3 csemege és különlegességi üzletében,
 Nagyváradon, Olaszí fő-utcza,
 a dohány különlegességi tőzsde mellett.

Uj diszes szentsir.
PURGER J. B.
 gródeni híres oltárépítő készítménye
 5 méter magas
 550 czméter széles
550 forintért
 Nagyváradról szállítva
ELADÓ.
 Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.
 48-6-8

Építkezők és háztulajdonosok figyelmébe!

Alórirott tiszteletteljesen a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlva magamat, mindennemű

cserepező munkákra,
 nemkülönben cserép tetőknek jókarban tartására általán-összegért ugy helyben mint a vidéken is elvállalok.

Tisztelettel
Tárnoky László,
 cserép- és palafedő mester.
 65 2-4
 Nagyvárad, Szaniszló-utcza 717. sz.

1897./ 879

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett csehi-i körjegyzői állásra ennel pályázatot nyitok és mindazokat, kik ezen körjegyzői állást elnyerni óhajtják felhívom, miszerint az 1883 évi I. t. cz. 6. §-a értelmében felszerelt, szülési anyakönyvi kivonattal és eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal is ellátott, szabályszerűen felbélyegezett pályázati kérvényeiket hozzám f. évi márczius hó 30-ik napjának, délutáni 5 órájáig annyival is inkább adják be, mivel a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ezen körjegyzőséghez Csehi, a mely körjegyzői székhely, — Hájó, Rontó és Betfia községek tartoznak.

Fizetés: készpénz 366 frt; irodai átalány 60 frt; irnok tartásra 100 frt; 5 1/2 öl tűzifa illetve ennek megváltási ára 54 frt, — természetbeni lakás és magánmunkálatokért a megyei törvényhatósági szabályrendeletben megállapított díjak.

A választás f. évi márczius hó 31-én délelőtt 10 órakor fog Csehi községben a körjegyzői laknál megtartatni.

Nagyvárad, 1897. márczius 9-én.
Bérczy Imre,
 főszolgabíró.

791-3

Az egészségre fontos a szabadalmazott egészségi ruganyos ágy betét.

A berlini és genfi egészségi kiállításon nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét fölülmul minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a *vértkeringést jótékonyan elősegíti.*

1 drb ára 90 cz. szélességig 4 frt 50 kr.
 90 cz.-tól 100 czmig . . . 4 frt 80 kr.

Megrendelhető
MADAS LAJOSNÁL
 Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrel kevesebbre veendő, hosszában és szélességében mint az ágy belmérete.
 47-8-12

PREIS MIHÁLY és FIA

kárpitos és diszitők

BUTOR RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Fő-utcza és Apácza-utcza sarkán.
 (Hillinger-ház.)

71-2-10

Legolcsóbb árak!
 Nagy választéki!

Markovits Mór
 párti áruházában

N.-Várad, Kert-utcza » Korona «-kávéházzal szemben az összes raktáron levő csődtömegekből megvett árukat melyek már eddig is 50 százalékkal olcsóbbak voltak mint bárhol

Üzlet átalakítás miatt becsáron alól is bármely árban árusítatnak el.

E ritka kedvező alkalomra a n. érdemű közönség b. figyelmébe ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Markovits Mór.

264-18-52

A Biharmegyei takarékpénztár

házában

Kossuth Lajos-utca 19-20.

2 udvari lakás

mellékhelyiségekkel együtt

folyó évi május hó 1-étől

kiadó.

70 2-2

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20-40 év közti időre készpenzben. Birtokos felmondhat, pénzintézet nem mondhat fel. Csakély kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltás leg-
rövidebb idő alatt.

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. —
Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat. 40494

Inggatlan-és Jelzálog Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39.

Intessünk az egyedül, mely az ország minden megyéjéből, halóságok és a legtekintélyesebb föld-birtokosok által olcsón és szívesen ajánlva van.

Van szerencsém a tisztelt olvasóközönségnek tudomására juttatni, miszerint Nagyváradon, Nagy-Teleky-utca 433. szám alatt. (Kepes-ház) a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendezett

lakatos-műhelyt

nyitottam, melynek folytán elvállalok minden e szakmába vágó munkák készítését.

Nevezetesen: épületmunkákat, szivattyus kutakat, balcon (erkély), lépcső, kert, sir és másnemű rácsokat az adott rajzok vagy választandó minták szerint a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb és szolid, izléses kivitelben.

Továbbá mindenemű takaré- és asztaltűzhelyeket háztartási célokra, valamint vendéglősök és kávéházak részére. — Ezekon kívül jó minőségű plékhály-
hák, fűtesővek, tüzelő, hamu- és sütőkemence ajtók, ugyszintén üstháza-
kat, megrendelésre jutányosan készítek.

Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek.

Biztosítva a t. olvasót arról, miszerint a megrendelt munkákat mindenkor a lehető leg-
kielégítőbb pontossággal eszközölni s ezáltal a bizalmat kiérdemelni legfőbb törekvésem leend
magamat úgy építő iparostársaim mint a t. közönségnek, ismerőseimnek és barátaimnak jóaka-
ratu pártolásába ajánlva s becses megrendeléseiket remélve és kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Dévald Béla,
lakatos-mester.

52-3-5

A CS. KIR.

SZABAD.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

MAGYARORSZÁGI OSZTÁLYA.

(Alapított 1838. évben.)

Biztosítéki alap: 79.813.742 korona

A társulat fennállása óta 1895. december hó 31-ig 398.675.660-86 koronát fizetett ki károk fejében

Intéző: *Báró Podmaniczky Frigyes.*

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek ez uton is tudomására hozni, hogy **biharmegyei főügynökségünk** részére a

Biharmegyei Takarékpénztárt

sikerült megnyernünk, a mely működését társulatunk részére mai napon megkezdette; ed-
digi ircdánkat a **Biharmegyei Takarékpénztár helyiségeibe** tettük át, ahová:
biztosítási ügyekben ezentúl fordulni méltóztassék.

Midőn a n. é. közönség jóindulatát és pártfogását társulatunk illetve nevezett
főügynökségünk részére kikérni bátorkodunk, amely főügynökségünk az intézet hagyomá-
nyos elveihez híven a biztosító közönség kívánsága és követelményeinek minden tekintet-
ben meg fog felelni, vagyunk

Budapest, 1897. február 27.

kiváló tisztelettel

A cs. kir. szab **Adriai biztosító társulat magyarországi osztálya:**

Bró Podmaniczky Frigyes,
intéző.

Frigyessi, titkár.

Lichtenberger,
vezértitkár.

T. cz.

Hivatkozással fenti értesítésre, van szerencsém tudatni, hogy az **Adriai bizto-
sító társulat** biharmegyei főügynökségének vezetését elvállaltuk.

Az **Adriai biztosító társulat** megalapított kitünő hírneve fel ment bennünket
annak különös ajánlása alól és a n. é. közönséget csak arra kérjük, hogy ezen újabb
vállalatunkat is szíves támogatásában részesíteni sziveskedjék, biztosítván, hogy vezér-
elvünkönél fogva mindig azon leszünk, hogy vezetésünk alatt álló főügynökség a biztosító
t. közönség iránt minden tekintetben a legelőzékenyebb eljárást tanúsítsa, a biztosítási
ügyek pedig gyorsan és lelkiismeretesen elintéztessenek.

Felvilágosításokkal minden irányban szívesen szolgál

Nagyvárad, 1897. február 28.

kiváló tisztelettel

62 3-3

A Biharmegyei takarékpénztár igazgatósága.

Kitünő munka!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy a legfinomabb bel- és külföldi tavaszi szöveteink már megérkeztek továbbá felemlítjük azon kitünő munkaerőt, melyet **Bécs és Buda-
pestről** hozattunk. Azon helyzetbe vagyunk, hogy a nagyérdemű meg-
rendelőinket sokkal jobban kielégít-
hetjük, mint bár melyik budapesti
vagy bécsi cég, miután még **30
százalékkal olcsóbbak is va-
gyunk** kérjük szíves pártfogását
maradtunk kiváló tisztelettel

Fudally és Társa

Fő-utca Rimánóczy-ház
(a megyeház mellett.)

Katonai és papi munkákat elvállalunk
a legjutányosabb árban.

60-3-6

Szabott ár!

Alapított 1850-ben.

DELL'ORTO KÁROLY

magkereskedése

a „Zöld koszorú”-hoz
Nagyvárad. Szt.-László-tér.

Gazdasági-, kerti és virágmagvak gumók.
A legkitünőbb magvait

van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani.

Arankamentes

francia és magyar luczerna, stíriai
vörös lóhere, angol perjemagvakat
és a legkitünőbb pázsit diszvegyüléket.
Valódi oberendorfi, eckendorfi palack
alaku, Dobidos javított uj; Mamuth
takarmányrépa magvakát, melyekért
felelősséget vállalok.

Bükköny.

Lenmag, Olasz kendermag

A fentnevezett magvakat *nagyban* a
legjutányosabb ár mellett számítom.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit
a legnagyobb készséggel várva maradok

61-2-0

kiváló tisztelettel

Dell'Orto Károly.

Képes árjegyzeket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek cso-
magolási költség nélkül.

↔ Uj üzlet! a „GOMBKIRÁLY“-hoz! Uj üzlet! ↔

49-8-10

Gzillér Imre és Társa
 rövidáru-üzlete Bazar-szoros és Bémer-tér sarkán (Mayr-ház.)

Előzékeny és pontos kiszolgálás!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **Nagyváradon** Olaszi Bazar-szoros és Bémer-tér (Mayr-házban)

rövidáru és divatkereskedést

nyitottunk.

A fővárosban éveken át szerzett tapasztalataink jó hírnevünk és a rendelkezésünkre álló alap feljogosítanak azon reményre, hogy tisztelt vevőink kívánságait pontosan s a legméltányosabban teljesíthessük.

Mi teljes igyekezettel azon leszünk, hogy megelégedésüket minden tekintetben kiérdemeljük.

Egyedüli főraktár **Ludwig József** römerstadti vászon-áru gyárából.

Dus választék mindennemű kézimunkákban.

Kiváló tisztelettel

GZILLÉR IMRE és TÁRSA.

Szabott árak!

Szabott árak!

Kötött harisnya és lábtyű a híres 6 szálú „Hausfrauen-Garn“-ból.

Teljes kávéházi berendezéseket a legrövidebb idő alatt eszközölök.

UJ BUTOR ÜZLET.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy mint

debreczeni kárpitos, diszító és butorgyáros bejegyzett czég

Nagyváradon, Fő-utca (Bazar-szoros Mayr-ház)

földszintjén és emeletjén egy a mai kor minden igényeit teljesen kielégítő

BUTOR-ÜZLETET

nyitottam. Azon jó hírnév és általános keresettség, melynek üzletem 12 évi fennállása óta örvend, továbbá azon szerencsés körülmény, hogy ő Felsője az 1896 évi budapesti millenniumi kiállításon kiállított fülkémét meglátogatta s ez alkalommal magas tetszését és dicséretét kinyilvánítani kegyeskedett, bátorítottak fel engem arra, hogy Nagyváradon fiók üzletet nyissak. — Üzletem a kor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve a legszolidabb alapra van fektetve és a nyert kitüntetések folytán a legelőkelőbb czégekkel való összeköttetésem folytán a legszerényebb, mint a legdiszesebb szoba berendezéseket és diszítéseket kifogástalan teljes megelégedésre és a legjutányosabb áron fogom eszközölni.

Amidőn üzletemre becses figyelmét kikérem, ígérem részemről, miszerint főtörekvésem oda fog irányulni, hogy pontos és minden tekintetben kielégítő eljárásom által bizalmat és becses pártfogását kiérdemeljem.

Remélem, miszerint azon körülmény, hogy fiókom üzletvezetője **Reinhart Géza** ur, ki három éven át Párisban, két éven át Berlinben és a monarchia fővárosaiban is e téren a legmagasabb fokú szakképzettséget sajátította el, fenti törekvésemet meg fogja könnyíteni.

Teljes tisztelettel

KILLER EDE,

kárpitos és butorgyáros Debreczenből.

72-3-10

Templomi diszítéseket a legnagyobb csinnal és izléssel eszközölök.

Telefon.

1897. tavaszi és nyári idényre.

Telefon.

Hölgyeim!**Uraim!**

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy mindenkinek saját érdekében áll

ÁRUHÁZAMAT

meglátogatni és szükségletöket nálam fedezni miután az **árak** és az **árak minőségök minden versenyt kizárnak.**

Egy elegáns tavaszi gallér nyakbodorról	1.30
Egy finom koesmen gallér nyakbodorról	2.—
Egy finom model gallér	2.40
Egy a legujab himzet gallér minden színbe	4 frt
Egy utolsódivatu creppon gallér selyem bélés rüdiszszel	4.25
Egy egész finom selyem gallér gyöngydiszszel	8 frt
Egy leány gallér 90 krtól feljebb	
Egy leány ampier köpeny nagyon olcsó	3.25
Egy finom női tavaszi kabát minden szín	4.80
Egy finomabb tavaszi kabát selyembéléssel	6 frt
Egy a legujabb model kabátok	8 frtől
120 cmt. széles angol kelme 1 méter	38 kr
120 cmt. sz. francia moher kelme	88 kr
Francia sotis kelmék	42 kr
Egy elegáns szövet ruha	1.80
Egy elegáns szövet finomabb	2.25
Egy egész uj színjátzó ruha	3 frt
Gyáskelmék	40 krtól
Fekete mintázot selyem	90 kr
Szines divat selyem	60 kr
Szurah selyem	78 kr

MÁRKUSZ JOZSEF
 Biharvármegye legelősebb női felöltők központi áruháza
 női- és férfi-divat áruháza és külön berendezett női divatterme
 Nagyvárád, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-ház.)

Foulár	12 kr
Harangvászon	14 kr
Atlasz szaten	25 kr
Lószörkelme	23 kr
Vasszálu szövet	17 kr
Egy 2 személyes selyempaplan	6.50 kr
Egy karton paplan	1.65 kr
Csipke függöny nagyon szép	18 kr
Egy szövet függöny tunis	1.45 kr
Futó szőnyegek 15 krtól	— kr
Egy vég 30 rőfös czérna kanavász	4.25 kr
Egy vég ¼ Runburgi vászon	3.75 kr
Egy vég ¼ Runburgi vászon	4.25 kr
Egy vég Schroll-féle ereton schiflon	5.— kr
Egy vég 32 rőfös czérna vászon	5.— kr
Egy damast garnitura	2.75 kr
Egy drb amerikai férfi lábravaló	1.20 kr
Egy elegáns férfi hálóing himzéssel	1.30 kr
Egy finom redős ing divatos	1.35 kr
6. drb férfi gallér 5-szörös	1.— kr
3. pár fegyházban kötöt harisnya	—95 kr

Női ruhák mérték után kitünő szabás elegáns kivitel 18. frtől.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Vidéki megrendelések kivételes figyelemmel lesznek összeállítva minták és képes árjegyzékek bérmentve.

A nagyérdemű közönség kényelmére a bevásárlások meg megkönnyebbitésére havi és heti részlet fizetést rendeztem be minden tul fizetés nélkül.